

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Cek račun. Ljub-
ljana št. 10650 in
10.349 za inserate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Francija se probuja

Ze 50 let vlada Francijo neomejeno framason-
ska družba. Framasonstvo je postalo politična sila,
ko se je meščanstvo začelo dvigati, da stre plemiški
fevdalizem. Pod geslom svobode, enakosti in brat-
stva je mali meščan uničil monarhistično, hierar-
hično in stanovsko državo srednjega veka in si
ustvaril politično vladavino, ki je najbolj odgovar-
jala njegovi težnji po gospodarskem dvigu. Toda
ta parlament splošno in enake volivne pravice, ki
bi sam po sebi moral voditi do vladstva večine,
to je nižjih delovnih slojev, je postal sčasoma in-
strument velekapitalizma, h kateremu se je me-
ščanstvo na ruševinah stanovskega reda povzpelo.
Najbolj klasičen je ta razvoj bil v Franciji, kjer
se je liberalno meščanstvo posluževalo zlasti dveh
institucij, da do dna skorumpira parlamentarno
demokracijo: velebank in framasonstva.

Pod vplivom framasonstva je zdrava demokracija
v Franciji že pred dobrimi petdesetimi leti
zamrla. V parlamentu vlada blok svobodomiselnih
elementov, ki si je znal ob pravem času zagurati
tudi pomoč socialnodemokratskih voditeljev, ki so
vsi člani lože. Kakor nam je zdaj odkril škandal
Stavijskega, je imela ta klika v svojih rokah ogro-
men aparat volivnih agentov, med katerimi so bili
najbolj temni elementi velemešt, ki so pridobivali
ljudi z denarjem in dragocenimi koncesijami iz
milijardnega volivnega fonda. Denar so jim pre-
skrbovali taki tipi, kakor je bil Stavijski, ki je
upropastil francoske male hranilnice, da je s pri-
gojufanji milijardami vzdrževal volivno blagajno
klike. Kdor se ni pokoril njenemu političnemu
diktatu, tega so uničili, mu onemogočili kariero,
mu izpiskovali gospodarsko eksistenco, in ga, če
treba, tudi spravili s sveta s pomočjo zločina. Kliki
je bil pri tem na razpolago velik del upravnega
policijskega in sodnijskega aparata. Pristaši lože
so mogli goljufati, podkupovati, ljudi spravljati ob
kruh ali pa jim pripomoči v najkrajšem času do
nezaslužene kariere in bogastva, postavljati in
odstavljati državne funkcionarje, pollačevati pre-
iskave in skandale — sploh vse, kar so hoteli —
ne da bi jih kdo oviral. Vse te akcije pa so imele
svoje središče v framasonski loži, oziroma v tak-
ozvanem »Velikem orientu«.

Odpor proti diktaturi framasonske buržuazije
se je začel že pred vojno. Odziv seveda takrat ni
bil velik, kajti, kdor se je predrznil nastopiti proti
framasonstvu, ni bil samo v največji nevarnosti,
da se uniči njegova eksistenco, ampak tudi ni mo-
gel računati s popularnostjo, ker si je nakopal ta-
koj očiček, da je reakcionar. Bil je takoj osumljen,
da hoče restavracijo monarhije, da simpatizira z
aristokracijo in da hoče potlačiti politično enakost,
to najdragocenejšo pridobitev moderne dobe. Danes
pa se je tudi v tem oziru izvršil temeljit preobrat.
Danes so namreč tudi ideje, ki jih framasonstvo
propagira, prišle ob svoj kredit. Vsak ve, da je
politična enakost liberalne ere gola fraza, ker tisti,
ki je gospodarsko šibak in socialno zapostavljen,
s politično enakostjo ne more ničesar začeti. Godi
se mu kakor Indijancu v pragozdovih Amazone,
ki bi bil slučajno našel demant, katerega pa nima
nikomur prodati. Socialni dvig delavskega ljudstva
pa ravno framasonerija preprečuje, ker ji je glavni
cilj, da ohrani politično premoč plutokratskega
meščanstva. Reakcija proti framasonstvu, ki je bila
do vojne bolj literarnega značaja, je danes prešla
na politično polje in škandal Stavijskega je najbolj
pripomogel k temu, da je boj proti framasonstvu
postal geslo vseh protifrmasonskih strank v Franciji.

Proti framasonstvu je v Franciji predvsem vse,
kar je mlado. Mladim silam je na potu stara fra-
masonska generacija poslancev, odvetnikov, upravnih
svetnikov itd., ki so imeli do zdaj v rokah vsa
vplivna in važna mesta in ki so diktirali vsak za-
konski predlog ter vodili vsako debato v parlamen-
tu in od katerih so bili odvisni vsi važnejši upravni
dekreti in vse načelne sodnijske razsodbe, ki so
imale količjak političnega pomena. Ta klika
političnih starinov, odevajočih se v liberalne, anti-
klerikalne in svobodnjakarske fraze, je ovirala
vsako politično in gospodarsko reformo. Kapita-
listična gospodarska anarhija, ki je v prid samo
mali kliki, dočim upropaste malega in srednjega
človeka, zahteva državo z močno avtoriteto, ki bi
mogla voditi gospodarski proces po načrtu z ozi-
rom na splošni blagor. In ravno framasonstvo je
tista sila, ki se temu nujnemu gospodarskemu in
socialnemu preobratu z vsemi krpili upira, zato
da ohrani gospodarski privilegij kapitalističnega
meščanstva. Potrebna je Franciji kulturna revolu-
cija, ki bi zopet spravila do veljave neminljive mo-
ralne vrednote ljudstva, naroda, vere, narodne
države in njene krščanske tradicije, stanovske ide-
je in resnično demokratičnega ljudskega občestva,
v katerem bi vsak, ki je zmožen in moralno kre-
pak, prišel do primerne veljave in vpliva. Treba je
omiliti tudi pretirani centralizem, ki je zamoril
samodelavnost francoskega ljudstva in ovira rast
njegovih tradicionalnih narodnih sil. Treba je
brzdati divjo strankarsko borbo, kateri je geslo
uničenje nasprotnika, in zbrati vse različne nazore
in težnje francoskega ljudstva, da bi harmonično
sodelovale za blagor Francije, ne pa za blagor po-
sameznih klik, kakor se je delalo doslej. Nedo-
pustno je, da bi stare sile iz francoske revolucije
18. stoletja vladale Francijo naprej s pomočjo taj-
nih družb, ki jih moderni čas absolutno ne trpi.
Sploh francoska mladina teži za tem, da bi se pri-
znale vse one sile, ki so ustvarjale francoski narod
in francosko zgodovino, in da bi se javno življe-
nje postavilo zopet na temelje vere, krščanske mo-
rale, družine in posameznih delovnih stanov.

Danes so te miselnosti tudi pošteno republi-
čanski elementi in zato ni več mogoče odpraviti
upravičenih teženj po moralni, politični in gospo-
darski prenovi Francije z očiščenjem, da pomeni
»reakcijo«. Zakaj tu ne gre za sile duhovne in
politične reakcije v smislu kekega monarhizma,
fevdalizma ali antisocialnega konservatizma, am-
pak za čisto sveže ideje mlade generacije, ki je
upvidela puhlost liberalizma, prosvetnjakarstva in
lažinaprednosti liberalnih veleupravarjev in njiho-
vih od meščanskih velebank kreditiranih socialno-
demokratičnih zaveznikov. Svetovna vojna je na-
učila Francoze, kako ogromnega pomena je soli-
darnost vseh državljanov na osnovi skupnega na-
rodnega in etičnega čuvstvenosti ter socialne vza-
jemnosti, ki ne deli ljudi v sovražne razrede, am-
pak v delavne skupine, ki druga drugi bratovsko
pomagajo in uživajo v sorazmerju s svojim delom

Trdovratnost nemške vlade je premagala francosko potrpežljivost

Polom razorožitvenih pogajanj

Oster odgovor francoskega zun. ministra Angliji

Pariz, 18. aprila. b. Snoči je zunanji minister
Barthou poslal britanskemu odpravniku poslov
Campbellu francosko noto, ki obsega tri s strojem
pisane strani. Med drugim izjavlja francoska vlada
v noti, da bi ona, če bi že nameravala podpisati
predloženo konvencijo o oborožitvenem stanju, od-
stopila od svojega sklepa zaradi zvišanja nemških
vojnih izdatkov ter zaradi nemškega odgovora na
britansko vprašanje v tem oziru, kajti Nemčija je
s tem dokazala, da ostane pri sklepu, da se kljub
vsem obveznostim, ki jih je prevzela v mednarod-
nih pogodbah, hoče oborožiti. Francija, ki pod ta-
kimi razmerami ne more dokazati svoje dobre
volje za mir na način, da se odreče varnostnih
jamstev, se je odločila po neuspehih direktnih po-
gajanjih za ženevsko rešitev, pri čemer bo ostala
zvesta svoji tradicionalni politiki. Končno izraža
francoski zunanji minister svoje obžalovanje, da
Francija ni mogla v manj kategorični obliki odgo-
voriti na britanska prizadevanja za sporazum, če-
prav zna ceniti prijateljski značaj angleških prizade-
vanj, ki jih priznava in spoštuje. Francija upa,
da bodo vzroki za ta sklep naleteli v Veliki Bri-
taniji na popolno razumevanje, to tembolj, ker an-
gleško javno mnenje vse bolj pričena pojmovati
in razumevati nevarnost, ki jo predstavlja ponovno
oboroževanje Nemčije, posebno pa še nevarnost,
ki jo predstavlja nemško letalstvo za Anglijo. No-
ta bo objavljena takoj v celoti, kakor hitro bo
Velika Britanija s tem sporazumna.

Francoski tisk odobrava ener- gičen korak vlade „iz meglenosti na jasno“

Pariz, 18. aprila. b. Jutranji listi označujejo
novo francosko noto kot novo dobo v zgodovini
razorožitvenih pogajanj in kot začetek nove orien-
tacije francoske oboroževalne politike. Brez pred-
hodnega sklepa ženevske konference o dopolnilni
oborožitvi Nemčije, je vsaka nadaljna debata brez-
pomembna in preuranjena. Se, ko bo oborožitve-
na konference pristala na nemško oborožitev, bo
mogoče, da se prično pogajanja o varnostnih ga-
rancijah in o eventualni omejitvi oboroževanja, ker
pod danimi razmerami po mnenju Francije o kaki
razorožitveni konvenciji ne more biti govora. Or-
gan francoskega generalnega štaba »ECHO de Pa-
ris« je zelo zadovoljen s sklepi vlade in smatra, da
je tu začetek nove in zdrave politike. Sedaj je pri-

šel trenutek, ko je Francija prisiljena, da spremeni
vso svojo dosedanja vojno politiko. Tehnika je
bila doslej nepopolna v francoski vojski. List sicer
priznava, da bo taka politika izzvala tekovanja
v oboroževanju, toda povdarja, da bi enostransko,
kakozvano nemško dopolnilno oboroževanje, ki bi
ga Nemčija do skrajnosti izkoristila na tajen način
oboroževanja, bilo mnogo večja nesreča in nevar-
nost, kakor pa bi bilo odkrito tekovanje pri obo-
roževanju posameznih držav. Francija je stopila
iz meglenosti na jasno polje.

Italijanski tisk :

„Francija hoče prisiliti Nemčijo, da se vrne nazaj v Zvezo narodov“

Rim, 18. aprila. b. Fašistični tisk trdi, da je
odgovor francoske vlade na britansko vprašanje
glede garancij za izvedbo bodoče razorožitvene
konference spreten diplomatski maneuver francoske

Ofenziva francoske diplomacije

Rusijo hočejo na vsak način vloviti v Zvezo narodov

Prej pa jo morajo priznati
vse države

Pariz, 18. aprila. b. O včerajšnjih pogajanjih
Titulesca z Barthoujem in Tardieujem piše dobro
poučni radikalni list »L'Oeuvre«, da so pogajanja
velikega pomena. Na njih se je proučevalo razoro-
žitveno vprašanje, nemško-poljski odnosi, prizna-
nje sovjetske Rusije de jure in njen eventualni vstop
v Zvezo narodov, kakor tudi balkanski pakt. Po-
sebnost izčrpano se je proučilo razorožitveno vpraša-
nje in položaj Romunije za slučaj sklenitve razoro-
žitvene konvencije. Romunija namreč zastopa sta-
lišče, da sta v povojnih letih Češkoslovaška in Ju-
goslavija izpopolnjevali svojo vojsko, medtem ko
tega ni storila Romunija in bi torej nikdar ne mo-
gla priznati svoje sedanje vojne sile kot mejo za
omejitve v oboroževanju. Kar tiče priznanja so-
vjetske Rusije, je Titulescu izjavil, da bi bilo
umestno, da se sovjetsko Rusijo čimprej prizna,

četudi ostanejo nekatera vprašanja nerešena, zlasti
vprašanje Besarabije. Medtem pa zastopa Romunija
stališče, da bo sovjetska Rusija v trenutku, ko vstopi
v Zvezo narodov, po čl. 10 pakta Zveze narodo-
v priznala teritorialno stanje Romunije, torej
tudi pripadnost Besarabije k Romuniji. Nadalje se
je govorilo tudi o vstopu sovjetske Rusije v Zvezo
narodov, ker bo v tem slučaju brezpogojno nastala
v Evropi stabilnost, čeprav je, kakor kaže, proti
vstopu sovjetske Rusije v Zvezo narodov Poljska,
kar se lahko vidi iz dejstva, da Berlin in Varšava
v zadnjem času pokazuje vse močnejše skupne
interese. Glede odnosov Bolgarije napram balkan-
skemu paktu je Francija pripravljena, da nagovori
Bolgarijo, da vstopi v pakt ter da se tako razmere
na Balkanu končno uredijo.

Nova Uzunovičeva vlada

Vlada 14 ministrov -- Izpadli so ministri brez listnice

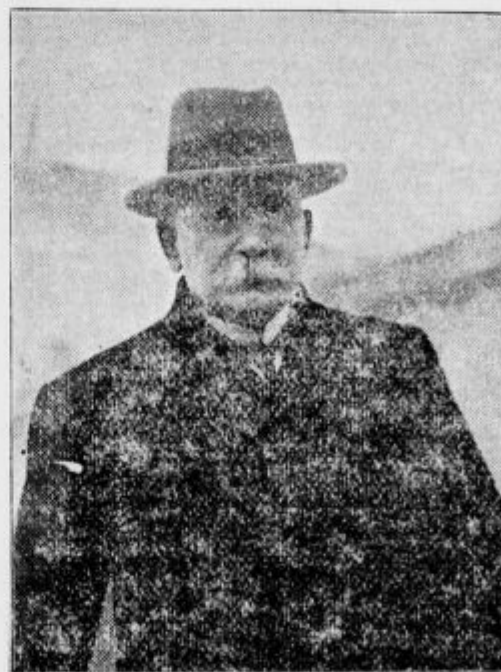
Belgrad, 18. apr. AA. Nocoj je ministrski
predsednik g. Nikola Uzunović sestavil novo
vlado. Ob 9 so novi ministri prisegli. Nova
vlada je sestavljena tako-le:

predsednik vlade: Nikola Uzunović,
kmetijski minister: Dragutin Kojič,
prosvetni minister: dr. Ilija Šumenković,
pravosodni minister: Boža Maksimović,
prometni minister: Svetislav Milosavl-
jevič, dosednji ban vrbaske banovine,
minister za telesno vzgojo: dr. Grga
Anđelinović,
finančni minister: dr. Milovan Gjor-
gjevič,
minister za trgovino in industrijo: Ju-
raj Demetrovič,
zunanji minister: Bogoljub Jevtič,
notranji minister: Zivojin Lazić,
minister za socialno politiko in narodno
zdravje: dr. Franjo Novak,
vojni minister: Milovan Milovanović,
armadni general in dosednji načelnik ge-
neralnega štaba,
minister za gozdove in rudnike: dr. Mi-
lan Ulmanski, dosednji generalni ravnatelj
gozdarskega podjetja »Šipad«,
gradbeni minister: dr. Stjepan Srkulj.

Ministre katoliške veroizpovedi je za-
prisegel msgr. dr. Avgustin Juretič.

Novo imenovanji minister za socialno
politiko dr. Franjo Novak, ki pri nocojšnji
zapisreži novih ministrov ni bil navzoč, bo
zaprisežen jutri popoldne.

in moralno sposobnostjo ter čutom za skupnost do-
brine gospodarske proizvodnje in kulturnega na-
predka, ne da bi se kršili oni naradni princip hierar-
hije vrednot, ki vlada splošno v naravi in brez
katerega je kulturna družba sploh nemogoča. Temu
spoznanju je takoj po vojni odgovarjal tudi
dolgotrajni kabinet narodne unije g. Poincaréja,
toda temne sile framasonstva niso mirovale, dokler
se ta kabinet, ki je pomenil prvo zarjo narodnega
preporoda Francije, ni stroglojavil in se niso pri-
kazali zopet iz tal kabineti proteževjev framason-
ske lože, ki so se zdaj žalostno pogrezli v mo-
virje škandala Stavijskega. Upati je, da je ta uda-
rec, ki ga je zadalo framasonstvo mlademu patrio-
tičnemu dvigu francoskega naroda v novo ero, bil

Predsednik vlade Nikola Uzunović

Kakor je iz sestave vlade razvidno, so iz vla-
de izpadli vsi ministri brez portfelja, in sicer dr.
Albert Kramer, dr. Karamehmedović in ministri
Ivan Pucelj, dr. Lavoslav Hanžek in general Slo-
janović, po prisegi so ministri zapustili predsed-
stvo vlade.

Ko so časnikarji zvedeli, da je ukaz o sestavi
nove vlade Nikole Uzunoviča podpisan, so prosili
predsednika vlade, da jim da krajšo izjavo o spre-

poslednji in da bo kmalu prosta pot za mlade sile,
ki hočejo ustvariti novo Francijo, ki bo res pripa-
dala Francozom, ne pa ljudem, ki so že davno iz-
gubili čuvstvo pripadnosti k globoko vernemu in
z vsemi svojimi koreninami v krščansko kulturo
vračenemu narodu sv. Ivane d'Arc.

Z eno besedo: Francija zbira svoje velike du-
hovne sile, moralno zdravje naroda se upira ele-
mentom, ki so izkoreninjeni iz vere, naroda in
zemlje, francoski politični genij zahteva, da se
država postavi na novo podlago. Zahteva, da se
framasonstvo razpusti (tozadeven predlog je že
stavil v parlamentu), kaže, kakšne globoke iz-
premembe so se izvršile v politični in duhovni
strukturi francoskega naroda.

memb vlade. Predsednik vlade Uzunović je izja-
vil, da tudi pri zadnji spremembi vlade ni podal
nobene izjave, in smatra, da tudi sedaj to ni po-
trebno, ker se značaj sprememb lahko vidi iz same
sestave te nove oziroma rekonstruirane vlade.

Izjava predsednika Uzunoviča

Ko so ga časnikarji po prisegi ponovno pro-
sili za izjavo, so lahko ugotovili, da Uzunović gle-
da približno tako-le na nove spremembe:

Niti ta sprememba ni nobena politična spre-
memba vlade, kakor tudi ni bila ona od 27. janu-
arja, Nova, pravkar rekonstruirana vlada bo vo-
dila politiko, ki je zasnovana s šestojanuarskim
manifestom, ki temelji na državni ustavi, na ideo-
logiji državnega in narodnega edinstva in na ob-
varovanju državne celote. V zunanji politiki, ki se
vodi pod vodstvom našega velikega in dobrega kra-
lja v sodelovanju z našimi zavezniki in prijatelji,
tako uspešno za ohranitev mira, istotako ne be
nobenih sprememb. Vsa skrb vlade bo usmerjena
h konstruktivnemu delu in bo vlada preiskala vse
možnosti, da se doseže čimvečji gospodarski na-
predek države s čim manjšimi težavami in žrtva-
mi. Vlada bo delala intenzivno v vseh smerih in
bo rada sprejela vse zdrave ideje in sugestije, ki
so se že slišale v zakonodajnem telesu in o katerih
se je že živo debatiralo.

Ker moramo varčevati, je potrebna redukcija
na vseh straneh in to se je imelo ob rekonstruk-
ciji vlade tudi pred oči. Kakor se vidi, danes ni
več v vladni nobeneda ministra brez listnice. Delo-
vanje ministrov, ki danes niso več v vladni, nam
je bilo drago in koristno, in zaradi tega ne bodo
manj marljivo služili v korist splošnosti, kakor so
tedaj, ko so bili še v vladni.

Iz tega, kar je gori povedano, in iz sestave
nove vlade jasno izhaja, da ta sprememba ni ni-
kakršnega političnega značaja, am-ak da so jo
diktirali poslovni razlogi, kar najbolj dokazuje
tudi dejstvo, da je za ministra za gozdove in rud-
nike postavljen znani strokovnjak za posle tega
resora g. Ulmanski, za prometnega ministra pa
istotako priznani strokovnjak Milosavljevič, dose-
dani ban vrbaske banovine in bivši prometni mi-
nister.

★

Guverner Narodne banke

Ignjat Bajloni je odstopil

Belgrad, 18. aprila. AA. Guverner Narodne
banke Ignjat Bajloni je podal ostavko, ki jo je Nj.
Vel. kralj z ukazom z dne 17. t. m. sprejel na
znanje.

Dunajska vremenska napoved: Razširjajoča se
oslabitev toplote. Z zapada sem naraščajoča oblač-
nost. Mogoče tudi na posameznih krajih nevihte.

Zagrebska vremenska napoved. Vreme se bo
znatno poslabšalo, ker je barometerski pritisk v
zadnjih 24 urah zelo padel.

Sem in tja po Zagrebu

Slovenska pesem v Zagrebu

Tretja obletnica slovenske službe božje

V soboto in nedeljo smo imeli čast pozdraviti in slišati zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. Pa se slovenska javnost nedvomno zanima za to, kako je Zagreb sprejel in sodil slovenske pevce.

V soboto je bil sprejem. Lepo je bilo. Pozdravili so zastopniki raznih društev, v imenu Slovencev pa prof. dr. Zarnik. Bolj bi bili seveda zadovoljni, če bi videli pri tem sprejemu malo več hrvaškega občinstva, pa smo ugotovili, da je večina slovenska. Menda so nekateri kritizirali neke okoliščine tega obiska in je zato hrvaška javnost le bolj od strani gledala in prepuščala te zunanje slovesnosti organizatorjem.

Koncert v soboto večer je lepo uspel. Največ užitka so dale one točke, ki jih je pela Mezetova, posebno ona pesmica: »Kaj bi le gledala«.

Zbor je najbolj vžgal z »Zelenim Jurjem«. Višek pa je bil dosežen v zadnji točki, ki bržčas po pravici uživa sloves najboljših Lajovčeve kompozicije. Dolgo pa je bilo — kar cele tri ure — kar malo preveč. Dvorana je bila dobro zasedena. Le na prvih, najdražjih mestih je bilo videti nekaj praznih stolov.

Nedeljski koncert v stolnici je bil privlačna točka za ves Zagreb. Mislim, da sem blizu pravega, če trdim, da je bilo 1800 poslušalcev. Zanimali smo se pač, kako znajo »za Petelinom« Ljubljanci peti. In takole je sodila kritika: pojo lepo, fino. Posebno zadnja dva komada sta bila topla in melodiozno izvajana. Samo to je kritika oporekla: pozabili so, da je zagrebška stolnica veličanska in neakustična. Mesto piano bi se morali seči po forte, da bi napolnili s svojimi glasovi ogromne svode te prostorne in visoke cerkve.

Takole je bilo približno mnenje zagrebške javnosti, ki se je na splošno držala nasproti gostom nekoliko rezervirano, ki ji nekatere okoliščine tega obiska niso povsem ugajale. Naši ljubljanski gostje so pa z vsem morali biti vseeno prav zadovoljni in upamo, da so odnesli s seboj tudi najlepše vtise.

V soboto ob 11 smo imeli v Zagrebu priliko pozdraviti zastopnika slovenske znanosti in umetnosti, dr. Franceta Steleta, ki je obiskal že v drugi Zagrebčan. Prvič s predavanjem na ljudski univerzi, to pot pa s predavanjem o slovenskem slikarju Stroyu, ki je naslikal več stvari tudi v Zagrebu in Samoboru. Njegovemu predavanju v palači Strossmayerjeve galerije, ki se je vršilo v okviru razstave »Sto let hrvaške umetnosti«, je prisostvovala večina le akademsko izobraženo občinstvo, ki je bilo govorniku za njegova izvajanja jako hvaležno.

Preteklo nedeljo je skoraj neopaženo zdrsula mimo nas triletnica slovenske službe božje pri Svetem Roku. Komaj toliko smo se zavedli, da smo zapeli zahvalno pesem. Menda smo tako zaposleni, da iz razmišljanja, kaj je treba storiti, da se zadosi najnujnejšim potrebam, kar ne utegnemo razmišljati o preteklosti. Pa je vendar vredna, in lepega spomina je vredna ta preteklost triletnega skritega in javnega dela, ki ga je pred tremi leti z njemu lastno gorečnostjo začel prečastiti g. Kalan Janez! Da, tudi tu je njegovo delo! Res, Janeza Kalana srečate povsod! Dr. Klemen, Marko Težak in dr. Marjetič so zabili prvi klin, a Janez Kalan je privzel nanj vrh, da bodo po njej plezali v nebo Slovenci, ki jih je pot zanesla v Zagreb. Pa so se le počasi nizali na to vrh, tako da je bilo celo za Janeza Kalana, ki bi pač najraje in najuspešneje govoril tisočglavi množici, pa jih je bilo za začetek le nekaj desetoric... da je bila celo zanj trda preizkušnja. Tako žalosten je bil njegov pogled ob misli: iz Ljubljane sem prišel, pa za teh par ljudi! Pa je še in še prihajal, cerkev pa je bila vsako nedeljo bolj polna... Ko bi si mogel gospod svetnik danes ogledati sad svojega dela, bi se pač mogoče razveselil! Cerkev Svetega Roka nabita vsako

nedeljo dopoldne in popoldne, a zunaj cerkve poln grič naroda, ki ne najde več prostora v cerkvi! Ko bi bila cerkva vsaj trikrat tolikšna! Marsikateri, ki je že kar pozabil v letih tujevanja, da ima tudi neke verske dolžnosti, je spet ganila slovenska pesem in slovenska beseda. Koliko, koliko jih je, ki niso šli v nobeno cerkev, a k Svetemu Roku ne zamude nikdar. Tako so pred tremi leti navedeni pričeli veličansko, neprecenljivo delo, ki je za premmno pravi rešilni čolnček v čudnem in zmešanem vlemestnem vrvežu. Pač najlepša proslava tega triletnega delovanja je bil misijon, ki je razgibal tisoče in tisoče, kateri sedaj tudi težijo k Svetemu Roku, ki je pa za nove potrebe docela premajhen. Marsikatero željo smo imeli ob tej triletnici. In niso nam ostale vse neizpolnjene. Dobili smo namreč tudi jutraj sv. mašo. In to pri Sveti Mariji, ki je za to pač najprimernejša, ker je najbolj centralna, a tudi najprijaznejša.

Pač bi bil vesel g. svetnik Janez Kalan, ko bi si mogel vse to od blizu ogledati, kako bi pa bil tudi vesel tukajšnji Slovenci, če bi ga mogli med sabo pozdraviti. Tako mu pa pošiljamo tja v daljo prav prisrčen pozdrav kot izraz hvalečnosti za delo, ki ga je začel tako požrtvovalno.

Naša zahvala pa velja tudi tistim, ki so to gibanje s pravim razumevanjem podpirali, kot res

Zanimivosti iz zgodovine Mostarja

Med 20.295 Mostarci je 235 Slovencev

Koliko ima Mostar prebivalcev? Odkar sem tukaj, bi bil rad to izvedel, a nisem dobil nikjer zanesljivih podatkov, dokler mi niso z njimi postregli pri občinski upravi. Mostar je imel po zadnjem ljudskem štetju (leta 1931) 20.295 prebivalcev, med njimi 235 Slovencev. Relativno večino imajo v mestu muslimani, ki jih je 8844, za njimi pridejo katoliki (5763), katerim so skoraj enako močni pravoslavni (5502). Židov je v Mostarju samo 136; tvorijo torej samo 0,67%.

Zanimiva je statistika Židov: dasi igrajo v vseh večjih mestih na jugu in vzhodu naše države — da o Zagrebu niti ne govorimo — tako veliko vlogo, se v Mostarju nikakor ne morejo držati. Po ljudskem štetju iz leta 1921 jih je bilo še 186; v desetih letih se je zmanjšalo njih število za 27%. Zakaj? Najprej bi človek mislil, da se židje zato ne naseljujejo v Mostarju, oziroma izseljujejo iz Mostarja, ker je dežela siromašna in ni prilike za večji razvoj trgovine. Nekaj je gotovo na tem. Vaznejši razlog je pa ta, da so Mostarci sami izredno sposobni trgovci. Mostarica dobiš kot trgovca skoraj po vsej Jugoslaviji. Te dni sem imel priliko, da sem se razgovarjal s tukajšnjim domačinom, ki je živa mostarska kronika za zadnjih sto let. Sam je star 75 let, spominja se pa natančno tudi tega, kar mu je pripovedoval oče in drugi starejši ljudje. G. Jeftan Milišić — tako je ime mojemu informatorju — je bil 19 let star, ko je prišla v Mostar avstrijska vojska (»24. julija 1878 po starem koledarju« — bilo je ponedeljek ob treh popoldne). Njegov oče je bil trgovec, pa mi je g. Milišić naštel po imenu vse trgovce, ki so imeli v Mostarju znatnejše trgovine še pod Turki: bilo jih je 70 pravoslavni, 13 muslimanov, katolika pa — nobenega. Danes je sicer v Mostarju precej katoličkov trgovcev, vendar ne zavzema jo v trgovini tistega mesta, ki bi ga človek pričakoval po njihovem številu. O vzrokih

IX. PROSLAVO MATERINSKEGA DNE

priredi Krščansko žensko društvo v nedeljo, dne 22. t. m. ob 4 popoldne v operi.

Spored:

Anica Černej: Mamica ti je najbližja. (Deklamacija.)
Dr. Adlešič: Slavnostni govor.
Anica Černej: Mamica spi. (Prizorček.)
Mirko Kundič: Živi in mrtvi mami. (Prizorček.)
Mirko Kundič: Slovenski fantje slovenskim materam. (Nastop dečkov v narodnih nošah.)
P. Krizostom Sekovanič: Očala. (Igrica v 2 dej.)

Vstopnice v predprodaji v unionski trafiki.
Cene običajne dramske.

prvi katoliški možje — predvsem cerkvenim krogom, ki so to delo omogočili.

Tako je v Zagrebu vsakovrstnih dogodkov, veselih in zabavnih, pa tudi žalostnih in bridkih. Pač bridka stvar je, če je takole na cesto vržen cel venec otrok, kot se je zgodilo štirim otrokom slovenske matere, ki se je v duševni zmedenosti obesila in zapustila otroke bolj dobroti drugih ljudi ko pa njihovu očetu, ki se je tako daleč zapil, da je popolnoma zgubljen. Najmlajši, fantek, ima 4 leta, drugo so deklice 5, 7 in 10 let stare. Morda bi se pa dobila dobra duša, ki bi se hotela katerega teh otrok usmiliti? Če bi kdo mogel storiti to dobro delo, naj sporoči na Zupni urad Sv. Marije v Zagrebu.

Novi šel Presbiroja

S kraljevim ukazom od 9. aprila je bil imenovan za novega šefa Presbiroja (tiskovnega urada v Belgradu) dr. Kosta Luković. S tem imenovanjem prihaja na to mesto mož velike izobrazbe.

Po gimnaziji je dr. Luković dovršil filozofijo v Belgradu, nato pa je študiral dramaturgijo v Monakovem, študije pa je nadaljeval še v Parizu in Reimsu. V Reimsu je pred kratkim napravil še doktorat iz filozofije. Sodeloval je že pri raznih srbskih listih, dnevnih in literarnih revijah, v »Književnem glasniku« in drugih. Nato je bil v službi propagande v inozemstvu.

Znan je zlasti kot odlični gledališki kritik. Sodeloval je tudi pri mnogih francoskih in angleških listih, v katere je napisal nešteto člankov. V Franciji si je znal pridobiti mnogo zvez s časopisjem in s književniki. Po vojni je med drugim osnoval tudi belgajski dnevnik »Vreme«. Dr. Lukoviću k imenovanju čestitamo!

Šolanje za ženske poklice

Vse kaže, da je pregrupaacija pri izbiranju poklicev za žensko mladino neobhodno potrebna. Ženstvo se bo moralo vsaj v prvi vrsti posvečati izrazito ženskim poklicem, za katere pa odpira moderna socialna in zdravstvena politika obsežna strojišča. Za te nove ženske poklice treba strokovne izobrazbe, a tovrstnih učnih zavodov je povsod primanjkuje, posebno tudi v Jugoslaviji. Zato opozarjamo našo javnost na »Socialno žensko šolo« na Dunaju, ki je ustanovila Katoliške ženske organizacije dunajske nadškofije in je edin zavod svoje vrste v Avstriji, ki ima pravico javnosti. Zavod vodi ravnateljica dr. Berta Pichl.

Socialna ženska šola obsega: šolo za seštre pomočnice, tečaje za pomočnice v dušnem pastirstvu, tečaje za policijske pomočnice, šolo za vzgojiteljice in otroške vrtnarice, socialno-pedagoške tečaje in tedne, večerne kuharske tečaje, nadaljevalne tečaje, tečaje, ki šolajo za praktično življenje, tečaje za mlade matere, tečaje za prvo pomoč v nezagodah, tečaje za bolniško strožbo v domači hiši in slednjič večerne pogovore o socialnih in socialno-skrbstvenih vprašanjih.

Izobrazba, ki jo daje socialna ženska šola, ne usposablja samo za samostojne socialne poklice na poprišču socialnega, zdravstvenega in dušnega skrbstva, marveč daje tudi najboljši temelj za praktično življenje in za polnovredno socialno častno delo. To pa tembolj, ker sloni vsa vzgoja in izobrazba na verskonavnih načelih in se polaga največja važnost na šolanje značajev. Pouchujejo pravovrstne učne moči. Učenke so deležne raznih ugodnosti na železnica, tramvaju, pri resnih umetnostnih prireditvah (gledališče, koncerti) itd. Ravnateljstvo gre na roko, da dobe učenke stanovanje v kakem zavodu.

Za vsa podrobnejša pojasnila se je obrniti na naslov: Direktion der Sozialen Frauenschule, Wien, 8. Bezirk, Florianigasse 46. Priložiti je znakmo za odgovor.

JECLJAČI!

Imajo zdaj priliko doseči v najkrajšem času normalen govor po odlični metodi znanega dunajskega pedagoga za govor in psihologa dr. S. Loewa. Prijave za tečaj, ki se bo vršil v okviru gluhoemnice, se sprejemajo v torek 24. in v sredo 25. aprila 1934 od 10 do 12 popoldne in od 3 do 6 popoldne v gluhoemnici v Ljubljani, kjer bo dajal dr. Loew tudi brezplačna pojasnila.

Viničarija v plamenih

Putuj, 17. aprila.

V pozni noči pretekle sobote je požar uničil viničarijo posestnika Štefana Tomažiča v Velikem vrhu v Haložah. Zgorela je vsa vinska posoda, mnogo žganja in pohištvo. Škoda znaša 30.000 Din, zavarovan pa je bil le za 5000 Din. Tomažič, ki je nameraval usodno noč prenočiti v viničariji, je bil že v globokem spanju, ko je začelo goreti. Rešil si je le golo življenje in se je pri reševanju hudo opekel. Kako je požar nastal, še ni dognano.

Dve avtomobilski nesreči

Guštanj, 16. aprila 1934.

Včeraj sta se zgodili kar dve nesreči. Okoli 4 popoldne se je vozil iz Mežica v Kotlje g. Ivartnik Franc s kolesom. Na Poljani pri Prevaljah ga je od zadaj zadel avto, ki je z vso silo privozil iz Avstrije. Ker šofer na ovinku ni dal svarilnega znaka, se kolesar ni mogel pravočasno ogniti in avto ga je zadel tako, da ga je vrglo nekaj metrov od ceste. Dobil je precej hudo poškodbo na nogi.

Avto se ni niti ustavil, ampak je drvel kar naprej. Bil je svetlo zeleno pobarvan.

Ponoči pa je zadel v Guštanju v drevo avto g. Lahovnika iz Prevalj. K sreči ni bilo smrtnih žrtev, le 4 gospodje so ranjeni, med njimi dva hujše. Enega so danes z rešilnim avtom Rdečega križa spravili v slovenjegraško bolnišnico. Razume se, da je avto zelo pokvarjen in trpi lastnik občutno škodo.

Škofia Loka

Dolgi prsti že dalje časa »gospodarijo« po Loki. Pa kar ob belem dnevu! Pri »Homanu« je bilo zadnje dni ukradeno veliko zlatnine: ure, zapestnice, pa tudi denar. Že preje je bila okradena trgovina »Bafa«. Pa tudi v zupnišču je poizkušal nekdo svojo srečo, toda pri vsem »naporu« je izginil le dežnik g. kaplana v zlikovčevih rokah.

Z vso skrbjo se pripravljajo po župnijah loške dekanije cerkveni zbiri za svoj veliki koncert, ki bo nepreklicno v nedeljo 29. t. m. v mestni župni cerkvi.

LJUTOMERSKA IN RADGONSKA
VINA
v sodih in steklenicah
ter svoj priljubljeni
SEKT audi
Vinogradniško veleposestvo
in vinske kleti
CLOTAR BOUVIER v GOR. RADGONJ
Zastopnik: **KAREL FAVAI**,
Ljubljana, Celovška cesta 44, istotam
ZALOŽNA KLET IN BUFFET

Slovenka popisuje London, Windsor in Eton

Bil je to nedeljski popoldanski izlet, — ki jih mladina v Ljubljani ne pozna in ne prizna več — brez priprave in namenov, zato mi naj bodo ti vtisi blago sojeni.

Široka asfaltirana cesta proti zahodu. London je približno tako: prostorni parki — sentimentalni kot angleške deklice, — gosposki domovi, menda so angleški najidealnejši na vsem svetu, ker Angleži so res mojstri, kar se tiče njihovega »sweet home-a«. Brez prehoda zaideš v žalostne ulice monotonih delavskih hiš, pa se milje spet zboljša, spet lepa, široka High Street z bogatimi izlozibami, — skoro vsak okraj ima svojo centralno High Street, — spet prijazni domovi v vrtovih, spet delavska žalost. Počasi, — ker Londona ni zlepa konec — postanejo parki le še pohojene trate z zamenjanimi otroci, trgovine so umazane kramarje, pred vhodi predmestnih varijetejev nedeljska publika. Potem novozidani delavski kolonije, kjer so bil še pred leti stari sadni vrtovi. Tovarne — Jantzen, Coty —, avtobusne garaže. Še nekaj starih sadnih vrtov, pa spet delavske barake, zelenjadne njive, tam proč od ceste ciganska kolonija: nič drugačna ko pri vsi.

Angleška dežela je lepa. Malo naseljena celo tukaj v neposredni bližini vlemesta. Polja in redki gozdovi in tu in tam nekaj hiš s tea shop.Največ pa je neploden — ali vsaj neobdelan — teren, podoben gmajnam tam v Krški okolici: z nizkim grmičevjem med visoko travo. Celo male grške občutni, kar je redko v južni Angliji. Edino tam pri staro-

davnem Chester-ju se spominjam gora na obzorju, a kje je že to proti severu. In ure daleč okoli Londona srečuješ igrišča za golf, sport, ki je vzrastel iz tega tipičnega terena in je tudi navezan nanj, zato je redek in umetno gojen v drugih deželah, tako kot je tukaj popularen in naturen.

Sredi parkov in igrišč srečamo po dimenzijah in oblikah kraljevsko poslopje: internat za odrasle deklice. Ustanova kraljice.

Še nekaj ovinkov po gozdu in na odprtem pobočju griča zagledamo praviljčno podobo: zeleni travniki, prostorni kot jih pri nas ni, v ozadju drevje, za njim v solncu belo mestce in nad njim srednjeveško trdnjavo zidovje. Kraljevi parki, mesto Windsor in stari grad, rezidenca angleških vladarjev od 12. stoletja do današnjih dni.

Prevozili smo 25 milj od Londona do Windsorja, tam do spomenika Viktorije v sredi mesta in obenem pred vhodom v grad: Angleži častijo to svojo kraljico na najbolj vidnih in pomembnih krajih, dobro zavedajo se, kaj je bila njim viktorijanska doba.

Kakor je bila od daleč podoba praviljna in kraljevi grad aristokratske nedostopen, prav tako je vtis, ki ga imaš od tukaj blizu, ravno nasproten. Staro mesto se vzpenja po pobočju griča s ponižnimi hišicami prav do grškega zidu in vrata tega so tako na široko odprta in tako široka cesta vodi tja na grajsko dvorišče, kjer stoji v Horse-Shoe spet iste ponzine stare meščanske hiše iz rdeče opeke povezane z lesenimi tramovi in ob nji viteška St. George Chapel s službo božjo, pristopno vsakomur in dalje tam preko dvorišč in skozi Norman Gate je eden izmed mnogih tudi vhod v kraljevo stanovanje. Dvorna jahalnica in hlevi so pa tostran obzidja, v mestu samem. Tako

prehajata mesto in grad drug v drugega. In veste, da po vsem tem zidovju gradu samega so privatna stanovanja upokojenih oficirjev, kanonikov in podobnih spoštljivosti, tam v onem traktu so sobane za tuje suverene, poleg njih kraljeve, v kapeli so grobišča vladarjev in aristokratov. Vso to pisano družbo enako straži vojak kraljeve garde z visoko kučmo. Ob vsem temle močno občutni angleški smisel za demokratičnost in tradicijo, prav tako kot pri Louvru ali Versailles smisel za sijaj in bogastvo.

Ce vidiš Eaton Hall vojvode Westminster-skega, ali druge podeželske rezidence angleških aristokratov, moraš priznati, da so bolj bleščeče in bolj izolirane, kot je Windsor. Tako kot je marsikatera privatna palača v Londonu bolj razkošna kot Buckinghamška, kaj šele St. James-ka, kjer stanuje princ Waleski. Čudno za človeka, ki pride od druge; kot mu je čudna neobičajna popularnost kraljeve družine. Treba je poznati tukajšnje razmere in pomen družbe za Anglež. Kraljeva družina je le naturni vrh družbe, ona je tako organsko izrastla preko najnižjih, srednjih in najvišjih v njen zaključek. In družba sama je nevtrarno razvita, v njej ni prepado, ki so narmna gnezda mržnje in kar izvira iz nje. Povsod in vedno najdeš naravni prehod. Vsaj danes še lahko opaziš to, kar pa je bilo še bolj razvito v časih splošne prosperitete.

Windsorski grad je produkt stoletij, skoro vsi angleški vladarji so udeleženi pri njegovi gradnji. Po zidovju vidiš tudorske in stuariske rože, pa Fleur-de-Lis, westminstersko mrežo in walesko perjanico. Centralna in najstarejša — še danes najpompozantnejša — stavba je Round Tower ali Keep, baje iz normanskih časov, kjer so zgodnji angleški vladarji zbirali svojo »Round Table« po šegi mitičnega kralja Ar-

turja. Zapadno od stolpa je starejši del gradu s stolpi Henrika III., Henrika VIII., Curfew Tower in Winchester Tower; severno je poslopje kraljice Elizabete, južno stolp Edvarda III. Vzhodno so državni reprezentančni prostori in kraljevi privatni v poslopjih, zidanih pod Karlom II. po načrtih in pod vodstvom najbolj znanega angleškega arhitekta Kristofa Wrena, graditelja St. Paul-ske katedrale v Londonu. Na dvorišču, ki ga oklepa zapadno zidovje, stoji gotška kapela sv. Jurja, prav tako v stoletjih sezidana, prezidana in dozidana. To je prav za prav svetišče vitezov Order of the Garter. Ob obeh straneh kora imajo svoje bogate izdelane sedeže in visoko nad njimi pod stropom ima obešen vsak svoj prapor, plašč, čelado in meč, na naslonjalu stola pa svoje ime, naslove in grbe. Ob smrti vsakega viteza snamemo njegov prapor in insignije, pod zvežjočo praznino ob steni ostane le še njegovo ime in grb nad praznim sedežem.

Vrtički tukaj okoli Okroglega Stolpa in po dvoriščih med zidovjem in terasah po bregu so umetno urejeni: njihov osnovni stil je isti, kot se je pojavil pri vrtovih v Ljubljani zadnja leta. Kamenje med nizko travo in nizko nežno cvetje in grmičevje. Take vrtičke najdeš tukaj pogosto v velikih privatnih parkih ob bogatih dvorcih. In tukaj se ti zdijo tako naravni, ker kamenje ima svojo temno patino od vlage in preraslega mahu, trava je tukaj vedno tako temna, gosta in nizka. Tako so ti vrtovi v lepi harmoniji s prostornimi parki, ki so le čiste, priproste zelene trate z redkim drevjem. Okoli Windsorske se širijo daleč naokoli, tja do Temse in ob njej.

Z gradu lahko prideš po 100 stopnicah na vznožje v mesto: tako kot pri ljubljanskem gradu. Po mestu si hitro do reke Themse, ki

Ljubljanske vesti:

Rak v Ljubljani narašča

Ljubljana, 18. aprila.

Omenili smo že, da v Ljubljani stalno pada umrljivost za jetiko. Kakor se umika ta sovražnica človeštva, tako postaja vedno bolj nevaren drugi uničevalec ljudskega zdravja — rak. Medtem, ko je bila pri vzrokih umrljivosti v Ljubljani jetika večina na prvem mestu, se je sedaj umaknila na četrto. rak pa je po statistiki za lansko leto napredoval na tretje. Za rakom in novotvorbami je namreč lani umrlo v našem mestu kar 79 oseb, samo za rakom pa 64, med temi 23 moških in 41 žensk. Ženske torej bolj umirajo za rakom kakor moški, kar je umljivo, ker so tu všteti tudi primeri raka na maternici itd.

Nedomatinov, ki so pršli v Ljubljano iskat zdravja v razne bolnišnice ali zavetišča, je umrlo 29 (15 moških in 14 žensk). Ženske z dežele, ki so bolne za rakom, torej manj iščejo zdravja kakor

moški, čeprav jih nedvomno več boleha za to boleznijo. Skupno je lani umrlo v Ljubljani samo za rakom 93 ljudi. Med domačini je bil najbolj pogost primer raka na želodcu (10 smrtnih primerov), dalje rak na maternici (9), rak na jetrih in v zadnjem črevesu (po 7 primerov).

Smrti za rakom je v visokih letih bolj pogosta kakor v mlajših. Tako jih je med domačini umrlo lani v starosti nad 70 let kar 28, v starosti 60—70 let 17, med 50 in 60 let 11, med 40 in 50 šest in v starosti med 30 in 40 dva.

Pogosti rak na želodcu je znak, da prehrana pri mnogih ni v redu — lačni ljudje navadno ne dobe na želodcu raka, prej nezmerni, oziroma tisti, ki naglo, hlastno in še vroče jedo, pa tudi tisti, ki radi jedo razne »specialitete«. Rak na maternici pa je manj znak pogostih porodov, temveč bolj — bele kuge.

Začasna otroška postaja

Star je že načrt mestne občine, da uredi v Ljubljani stalen otroški dom za vse tiste otroke, za katere mora skrbeti in za katere dejansko že skrbi, pa tudi za tiste, ki so javnega skrbstva potrebni, vendar pa še ne deležni. Mestna občina je najprej nameravala v ta namen preurediti hotel Tivoli. Ta hotel je bil nesrečno zgrajen ter je donasal mestni občini dolga leta samo izgubo. Misel, da bi se hotel spremenil v otroški dom, pa se je izkazala kot neizvedljiva, ker bi bili stroški pri preurejanju poslopja preveliki. Načrt otroškega doma mestne občine je zaenkrat padel v vodo. Mesto tega pa je mestna občina uredila zadnje čase v šentpeterski vojašnici začasno otroško postajo, kamor spravlja tiste otroke, ki pridejo neposredno s ceste in še niso godni za državni otroški dom, oziroma tiste, katerih vzdrževanje na tej postaji je bolj primerno, kakor pa vzdrževanje pri zasebnih gospodinjah kje na deželi. Predvsem ima mestna občina skrb, da daje otrokom priliko za šolski pouk. Takih otrok v sedanji začasni otroški prevzemni postaji je sedaj 16. Nadzorstvo in pouk oskrbuje dva dijaka. Med zapuščeno ljubljansko mladino, ki je v Ljubljani mnogo več, kakor kdo misli, nastajajo žalostne razmere. Moderni tok življenja izvalja tako mladino v kriminal in v nemoralo. Mestna občina bo morala prej ali slej ustanoviti svoj lasten otroški dom za zapuščeno mladino. Prvič bi ji ta dom zmanjšal stroške za otroke, ki jih ima sedaj pri raznih zasebnih rednicah, drugič pa bo morala mestna občina vendarle enkrat izpolniti svojo dolžnost, tudi do onega velikega števila mladine, ki sedaj bega po ulicah in ne ve ne kam ne kod ter postaja resna socialna nevarnost drugemu prebivalstvu.

Če kdo izvrstni sladoled napraviti zna, potem je ta, oj dragi striček, pač strokovnjak PETRIČEK!

Obveščeni smo, da pobira nekdo po mestu prispevke za Kolodvorski misijon. Vsem dobrotinim darovalcem vlijudno sporočamo, da je za nabiranje teh prispevkov pooblaščen samo gospa Marija Jerman, ki ima knjižico s tozadevnimi priporočili in štampiljkami. Vsakega drugega nabiraleca ali nabiralke je javili najbližjemu varnostnemu organu — Kolodvorski misijon.

Požar na Dunajski cesti. Včeraj dopoldne je izbruhnil na Dunajski cesti št. 6, kjer je lekarna dr. Piccoli, precej nevaren požar. Goreli je začelo po 10 na stehi dvonadstropnega dvorišnega trakta. Streha je ravna in pokrita s pločevino, ki je pregorela. Poklicani so bili poklicni gasilci, ki so prihiteli s tovornim avtom. Gasilci so hitro zadušili plamene, ki so že načeli tramovje podstrešja, ter odstranili pokvarjeni del strehe, ki je je ogenj uničil nekaj kvadratnih metrov. Škoda znaša okoli 1500 Din.

Ustavljene podpore. — Ljubljanski brezposelni se kar nekam boje pomlad. Dobro vedo, da se jim spomladi ustavišče šeste tiste skromne podpore, ki jih dobe na mestnem socialnem uradu. Res so že ta teden ustavili vse brezposelne podpore ter daje socialni urad odsedaj dalje podpore samo stalnim podpirancem, kakor ostarelim revežem, vdovam in invalidom. Socialni urad skuša zaposliti brezposelne pri raznih javnih delih. Ko se prične regulirati Ljubljanska (iz neznanih vzrokov je bilo delo zopet odloženo), upa urad, da zaposli tam tudi nekaj svojih stalnih prosilcev. Dela na Gradu se bodo nadaljevala, kakor je bilo določeno ter bodo imeli tam zaposleni delavci stalen, čeprav skromen zaslužek vsa pomlad in vse poletje. Tudi pri gradnji šole za Bežigradam bo skušal socialni urad preskrbeti nekaj dela za brezposelne podpirance.

ima tukaj neobičajno nalogo: da razdeli isto nepretrgano skupino hiš in dvoje mest: Windsor in Eton. Onstran mostu je že prav tako stari in častljivi Eton, znan po svoji baje najstarejši soli na svetu.

Leži na ravnini in le stara gotška kapela kipi iznad ostalih streh. Ona je kot poslopje in po svoji nagoli del Eton College-a, ki je središče in ponos mesta. Na marsikaki od starosti nagnjeni in s pietetjo podprti hišici vidiš pomnostni napis: Floreat Etona, moto kolegija.

Eton College so v dolge širine raztegnjena poslopja, zidana v četverkotu, s klostirskimi dvorišči v jedru. Vse v starem angleškem stilu, zamočilo rdeča opeka in veliko zelenice. V sredi dvorišča glavnega poslopja je spomenik Henrika VI., ki je l. 1440. ustanovil kolegij. Pod arkadami ob stenah dvorišča so črne marmorne plošče v spomin v svetovni vojni padlim etonskim gojencem. Tukaj je vklesanih 1157 imen sinov najstarejših in najplemenitejših angleških družin, ki so šli prostovoljno v vojno in se niso vrnili. Sami mladi fantje, 18, 19, 20 let. Zrastle v razkošju in toplini angleških domov, z etonsko vzgojo, Cambridge in Oxfordom, pred sabo, z bogastvom in bodočnostjo, ki si jo vi tam težko predstavljate. In vendar, oni so videli svojo dolžnost v tem, da gredo v vojno. Pri vas so ljudje, v relativno enakem položaju, kaj drugačnega obnašanja in misljenja. Morda bo zdaj predsednik, s katerim gledate na Windsor in Eton, manjši, ko vam povem, kakšna je angleška visoka družba.

Po dvoriščih in trgih med poslopji mrgoli mladih fantov v črni salonskih oblekah, z belimi telovniki in kravatami, z visokimi, svetlimi cilindri. Nekateri so še otroci — šolajo se tukaj približno med 12.—20. letom — pa že v tej dostojanstveni uniformi. Včasih je kar

smešno, ko vidiš nemajestetično tekanje teh pobičev z zvezki in knjigami pod pazduho, pa s frlatajočimi škrici za sabo. Nekateri nosijo celo kot plaše črna večerna ogrinjača. Med njimi profesorji v isti noši, le s čudnim oksfordskim klubokom.

Eton ima okoli 1500 učencev vsako leto in če je naraščaja preveč, so včasih stavili za pogoj, da se je moral že oče solati tukaj, kar se pa danes ne zgodi več. Šolanje traja po 6 let in stane letno 800—1000 funtov. Kraljevi otroci se vzgajajo tukaj in otroci drugih vladarskih evropskih hiš pa orientalski principi. In najstarejši in najvišja angleška aristokracija. Seveda je samo ob sebi umerno, da so s evanjem te stare kulture pomešani tudi nenormalni poganjki degeneracije; to je neizbežen tribut, ki ga plačuje star narod.

Po manjših poslopjih v mestu stanujejo študentje, v starih poslopjih z vsem modernim komfortom, ker te velike četverkotne stavbe so le neni prostori. Vse vodstvo in administracija kolegija je v rokah predstojnika, 15 so učencev, glavnega in nižjega učitelja in pomožnih učiteljev. Vse delo in življenje je kolikor je mogoče, ker kolegij ni isto kot zavod — pod kontrolo; gojenci ne smejo brez dovoljenja prek mej mesta Eton.

Poučni tvari odgovarjajo šola z večjimi ali manjšimi razlikami našim srednjim šolam. Največja razlika je gotovo ta, da je obvezno udejstvovanje v sportu. Eton je obdan daleč naokoli z najrazličnejšimi igrišči, od jahalnega prostora z zaprekami tja do nogometnega. V Themi imajo svoje čolne in kopališča. Najbolj pokažejo Angleži svoje obdovanje in ljubezen do starih Grkov pač s tem, da so zvesti njihovega principu vzgoje: vzporedno razviti in vzgojiti duha in telo mladega človeka.

Mariborske vesti:

Proslavimo don Bosca - svetnika!

V četrtek, petek in soboto, t. j. 19., 20. in 21. aprila ob 19. uri bo v stolni in mestni župni cerkvi pridiga, po pridigi pa liturgije pred Najsvetejšim in blagoslov ob koncu. V petek in soboto ob pol 6 zjutraj slovenska pridiga. V nedeljo 22. aprila bo ob pol 6 pridiga, sv. maša pred Najsvetejšim, med sv. mašo skupno sv. obhajilo, po sv. maši blagoslov; ob pol 10 slavnostna pridiga prevz. g. knezoškofa, pontifikalna sv. maša z zahvalno pesmijo pred Najsvetejšim in blagoslov. Poleg cerkvene proslave se vrši tudi slavnostna proslava v nedeljo 22. aprila ob 3 popoldne v dvorani Uniona v Mariboru.

SPORED: Uvod: Uvodna koračnica, orkester. Prolog. Slavnostni spev, mešani in moški zbor z orkestrom. — Prvi del: Slavnostni govor: Franjo Zebot. — Drugi del: Don Boskovo delo, melodramatičen prizor v treh slikah. — Za odmor: V norišnico, vesela deklamacija. Čigav je don Bosko, zborna deklamacija. Pustite male k meni, odlomek iz Evangelija. — Tretji del: Njegova pot, melodramatičen prizor v treh slikah. Sodelujejo: Salezijanci gojenci z Rakovnika pri Ljubljani (120 po številu) in mariborska vojaška godba.

Vstopnina: sedeži po 6 do 15 Din, stojišča 3 Din, dijaška 2 Din. Predprodaja vstopnic: Cirilova knjigarna na Aleksandrovi cesti št. 6.

„Kobilica“ in „Vrana“

Na tezenskih livadah je letos na pomlad zaladala zopet taka zivahnost, kakor pred leti za življenja blagopokojnega zračnega pionirja mariborskega dr. Šestana. Le da sedaj ne brnijo več letalski motorji. Dvigajo se v zrak močnejši plitvi brez šuma in hrupa. Mlada letalska generacija se vadi že od zime sem na tezenskem letališču v zračnem jadrantju. 15 mladih pilotov šteje jadrna šola, ki bo v nedeljo slavila svoj mali jubilej: 200 zračnih jadrnih vzletov, izvežbanih v teku tedaja, ki se vrši samo ob sobotah popoldne in v nedeljskih dopoldnevih. Vsi poleti so se izvršili s »Kobilico«, ki je letos popravljena ter se je izredno izkazala. Med tem pa dovršuje v Studenčih v delavnici mizarskega mojstra g. Lesnika, ki je sam navdušen pionir zračnega letalstva ter predsednik studenjskega jadrnega kluba, novo jadrno letalo, zgrajeno po vzorcu poljskih letal »Vrana«. Letalo se bo uporabljalo za šolske polete, bo pa prikladno tudi za visoke polete s takozvanim vlečnim startom, ki se izvrši s pomočjo motornega letala, ki potegne brezmotornega tovarisa na vrvi v zračne višine. Krst novega jadrnega letala bo v nedeljo, dne 13. maja. Za Binkosti pa se zaključijo jadrni tečaj z izpiti, katerim bo prisostvoval upravnik državne jadrno-letalske šole iz Beograda. 15 kandidatov bo polagalo pilotski izpit — prvi jadrni letalci v naši državi, ki se bodo izučili v zračnem jadrantju doma.

Prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič podeli drugi višji red ali dijakonal letošnjim novomašnikom v nedeljo, dne 22. aprila ob pol 6 v cerkvi sv. Alojzija.

Časten poziv je prejel naš tukajšnji šahovski mojster Vasa Pirc in sicer povabilo na mednarodni šahovski turnir v Budimpešti, ki se bo vršil od 1. do 20. maja v proslavo 25 letnice šahovskega kluba v Uj-pestu. Pri turnirju bo sodelovalo poleg ogrskih mojstrov še 16 inozemcev, med njimi znani šahisti Flohr, dr. Treybal, Spielmann, Grünfeld, dr. Tartakover, Canal in najbrže tudi dr. Vidmar.

Poroke. V zadnjem času so se v mariborskih župnijskih cerkvah poročili: Repinec Mihael, čevljar, pomočnik, in Frančiška Vogrinec, šivilja; Jernej Unuk, tovar. delavec, in Lucija Kidrič, posestniška hči; Male Avgust, ključavničar, in Kurbus Kristina, prodajalka; Ozišek Alfred, pek, pomočnik, in Pelhan Amalija, tov. delavka; Murgelj Jožef, kazn. paznik, in Lipej Jožefa, hči posestnika; Pirc Lenari, pek, pomočnik, in Helbi Magdalena, kuharica; Kovač Janez, šofer, in Kocijan Emilija, predica. — V Zagrebu sta se poročila tamošnji trgovci Stevo Martinič in gđ. Hela Chromak iz Mladoporcev naše iskrene častitke.

Mrtvaški zvon. V starosti 79 let je umrla gospa Hermina Frisch, vdova šolskega svetnika in mati priznanega mariborskega komponista in kapelnika g. Hermana Frischa. Bila je blaga in dobra žena, ki jo bodo ohranili vsi znanci v trajnem spominu. Naj počiva v miru, g. sinu naše iskreno sožalje. — V bolnišnici je podlegel zavrtni jetiki v evetu 27 let trgovski sotrudnik Vilko Krajnc. Svetila mu večna luč!

Protest proti gremjalnim volitvam. Kakor doznavamo, je bil vložen protest proti volitvam v mariborski trgovski gremij. Ker je bila pritožba vložena v zakonitem, to je 15 dnevnem roku po volitvah, jo bo morala Trgovska zbornica kot prva instanca obravnavati, medtem pa še izvolitev novega vodstva ni pravomočna.

Razglasitev vojnega razporeda. Mestno načelstvo razglasa, da bo razglasitev obvezniškega razporeda na Tezenu od vsakem vremenu 22. t. m. od 7 do 18. Razglasitve se morajo udeležiti voj. obvezniki roj. leta 1884 do vključno 1912, ki so vojaško pristojni v mestu Maribor, pa bivaajo v mestu ali njegovi neposredni bližini: Kamnici, Krčevini, Košaki, St. Petru, Tezenu, Radvanju in v Studenčih. Vsak obveznik naj prinese s seboj voj. knjižico. Izvzeti so: obvezniki, ki stanujejo v mestu, pa niso vojaško pristojni v Maribor, obvezniki, pristojni v Maribor mestu, ki bivaajo izven območja mestne občine razen v bližnji okolici, rez. častniki naše armade, vsi duhovniki, vsi stalno in začasno nesposobni, vsi težko bolni in nujno zadržani, kar morajo uradno dokazati. Razglasitve razporeda se morajo udeležiti tudi vsi v Mariboru bivaajoči lastniki konj. S seboj naj prinesejo »komorske isprave«, a ni jim treba prigrniti živine. Mestni avtobus bo vozil z glavnega trga na tezensko vezbašnico in nazaj.

Končno se je pričelo s podiranjem Schmiedersjeve hišice, ki je doslej zapirala prehod iz Strossmajerjeve v Smetanovo ulico. Včeraj zjutraj so zapeli krampi in lopate in v nekaj dneh bo zadnja ovira pri dokončni regulaciji Smetanove ulice odstranjena.

Hotel pri zelenih livadah... Na naše opozorilo o prarustu števila gostov v hotelih pri zelenih livadah v neposredni mestni okolici je sledila v noči na sredo racija v vstopih prihajajočih področjih. Zdi se, da je bila brezuspešna radi nekaterih doslej še neugotovljenih informacijskih kanalov, ki jih bo menda vendarle treba izkiniti...

Smrt pod lopatami vodnega kolesa. V Vuhrediški je utonil 18-mesečni sinko Marije Vušove ter našel smrt pod lopatami vodnega kolesa bližnje žage. Ko je mati mesila kruh, se je otrok neopazno odstranil iz hiše. Mati je pohitela takoj za njim, pa je bilo vse iskanje zaman. Kmalu nato pa je prišel od bližnje žage žagar Gasper Ivan ter nosil na rokah malega Alfonza — že mrtvega. Žagar je pripovedoval, da je začutil na žagi, kako je vodno kolo udarilo ob neki predmet, nato pa zopet normalno teklo. Šel je pogledat ter našel v tolmunu pod žago trupele mrtvega otroka, ki je padlo nekaj sto metrov višje v žel ter ga je voda zanesla pod kolo, ki mu je z udarcem lopate zdrobilo glavo ter ga usmrtilo.

Gledališki dinar se ne bo pobiral. Ko je izšla naredba v pobiranju takozvanega gledališkega dinarja, so ga pričeli pobirati tudi v mariborskih kino-gledališčih. Pravilnik, ki je med tem izšel, pa predvideva pobiranje tega dinarja samo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, torej samo na sedežih državnih gledališč. V Mariboru imata obe kino-gledališča na leto približno 200.000 obiskovalcev ter bi »gledališki dinar« vrjel lepo vsoto 200.000.

Ponovna razprava. V znani Sesslerjevi aferi je razpisalo tukajšnje okrajno sodišče ponovno razpravo za 8. maj.

Prvo četrtletje v tujem prometu. V prvem letošnjem četrtletju je bilo pripravljenih pri mariborski policiji 4427 tujcev, od tega 1279 inozemcev. Med slednjimi so bile tudi nekatere eksotične prikazni in sicer Kitajci, Perzijci, Turki in Arabci.

Južno konkurenco na mariborskem trgu sedaj že izpodirajo domače dobrote, ki so letos radi zgodnje toplote nenavadno rane. Cene na včerajšnjem malem trgu so bile nizke: Italijanska solata je po 8—14, domača pa po 2—3 za kilogram. Gospodinje so včeraj prodajalci presenetili s prvim graham — kilogram za 14—16 Din.

Celje

70 letnico rojstva je praznoval te dni v krogu svoje rodbine v Parizu, kjer se sedaj nahaja, velik prijatelj Slovencev in naš dobri znanec g. dr. Lujo Vojnovič. Naš jubilar izhaja iz stare hrvaške rodbine, ki je dala hrvaškemu narodu več odličnih mož, njegov oče je bil vseučiliški profesor dr. Kosta Vojnovič in je bil med prvimi začetniki katoliške gibanja na Hrvaškem, njegov brat Ivo je bil pa znamenit hrvaški pesnik. Tudi dr. Lujo je znan v hrvaških krogih kot znamenit esejist in zgodovinar. S Slovenci ga vežejo posebno ozke vezi, saj je njegova življenjska družica slovenskega rodu. G. slavljencu, ki se v kratkem zopet vrne v Celje, ki si ga je izbral za svoje bivališče, želimo še mnogo srečnih in veselih let.

K večnemu počitku so položili v torek moža stare korenine g. Dolenca Franca. Pokojni je bil vedno slovenskega in katoliškega prepričanja, česar ni tudi nikdar zatajil. Starejša generacija ga je dobro poznala. Naj mu bo lahka zemlja.

Dar za Vincencijevo konferenco. Tajnik upravnega sodišča v Celju g. dr. Jakob Mlinar je daroval Vincencijevo konferenci 500 Din, zakar mu izreka odbor najlepšo zahvalo.

Nadškof dr. Jeglič se je mudil v torek ob priliki svojega povratka iz Ljubljane, kjer se je udeležil slavnosti v čast Don Bosku, v Celju.

Jugoslavanski akademski pevski zbor prispe na svoji turneji po Sloveniji v Celje v petek ob 16.08 z vlakom, ki prihaja z Zidanega mosta. Koncert bo v petek ob 20.30 v veliki dvorani Narodnega doma. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Gorican nasl. Sprejema na kolodvoru se udeležijo tudi člani »Celjskega Zvona«.

Najemninski vinar. Mestno načelstvo celjsko opozarja hišne posestnike, da je dne 1. aprila t. l. zapadel v plačilo drugi obrok najemninskega vinarja (gostaščine).

Zlate prstane je prodajal in kradel. Mladetnik brezposelnih delavcev Stojan V. iz Like je prodajal v Celju imitirane zlate prstane. Ko je neki gospe prodal prstan, ji je ukradel, ko se je gospa za trenutek odstranila v drugo sobo, v resnici zlata prstana in broško, nato pa izginil. Kmalu je en prstan prodal dalje, a je goljufijo hitro izsledila policija, ki je mladega možakarja takoj prišla in oddala v zapore okrajnega sodišča.

Ptuj

Posledice izdiranja zob po neveščaku. Pri Veliki Nedelji je neki vaščan izdrl 8 letni Zori Šumenjak, hčerki posestnika iz Osluševcev, zob tako primitivno, da je nastalo zastrupljenje krvi. Otroka so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Novo mesto

Smrtna kosa. V evetju mladosti je umrla gđ. Cirila Schweiger dne 15. t. m. Priporočamo jo v molitev. Preostali naše iskreno sožalje.

Poročila sta se v nedeljo 15. t. m. v kapitalski cerkvi gđ. Pelko Sonja iz znane Pelkove družine v Novem mestu, z g. Turkom Ivanom. Obilo sreče!

Kopanje v Krki. Gorki pomladanski dnevi so izvalili mladino ne samo v prsto naravo, marveč tudi na kopališče. V ponedeljek se je kopalo nad 20 oseb.

Jurijev semenj v Novem mestu, ki se je vršil 17. t. m., je bil slabo obiskan. Prodajalcev je bilo veliko, a kupecv malo. Tudi živinski trg je bil slab.

Obrtna vest. S smrtjo pok. Gregorja Jurija smo ostali brez dežnikarja. Dobro bi bilo, ko bi se nas kateri izmed obrtnikov te stroke spomnil. Pri družini Gregorje se morajo vsi dežniki, izročeni v popravilo, prevzeti v teku enega meseca, ker bodo sicer prodani.

Občni zbor pevskega društva »Gorjanci«. Vršil se je pred kratkim dobro obiskan. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da društvo stopi tudi letos pred občinstvo z dramskim delom »Kulturna prireditve v Črni mlaki«, katero je spisal ravnatelj gledališča Golia.

Zdravstveno gibanje. V našem okraju je bilo v prvem četrtletju tega leta rojenih 412, mrtvorojenih 10, porok 32, umrlo jih je 187. V starosti do 5 let jih je umrlo 34, nad 70 let starosti pa 73, jetika jih je pobrala 30. K temu bi se pripomnil, da so se vsled pregrupacije občin priključili k našemu srezu župni urad Šmarjeta, del župnije St. Rupert iz sreza Krško. Iz okraja je odpadla župnija Stari log. Pred pregrupacijo je imel okraj 50.407 prebivalcev, sedaj jih ima 51.611.

Kako je škof Slomšek birmance nagovoril

Iz spominov 95 letne Korošice Neže Rauc v Lešah pri Prevaljah

Leše pri Prevaljah, 10. aprila.

V prijazni vasi Leše živi vdova Neža Rauc, ki ima na svojem hrbtu že 95 let. Dolgo sem nameraval jo obiskati. Pravijo, da kaj nerada kaj o svojem življenju in o svoji starosti pove. Pa sem vendarle šel. Njena koča stoji na levi strani ceste, ki vodi k cerkvi. Ravno je prišla iz hleva.

»Dober dan, mati! Kaj pa delate?« sem jo nagovoril. »Eh kozo sem krmila, ker je že malce časa, mi je veselo odgovorila. »No po kaj si pa ti prišel, ko te že dolgo nisem videla?« »Vam bom kar povedal. Gospodje v Ljubljani bi o vašem življenju radi kaj vedeli, zato vas bom v časopis dal, da ne bodo Kranjci rekli, da imajo samo na Kranjskem stare ljudi. Korošci pa ne.« »A tako je ta reč? Pa bo dolga spoved!« »Rojena sem bila dne 1. jan. 1840 na Mali Kopi na Pohorju, krsčena pa v Starem trgu pri Slovenjgradcu. Vsa svoja mlada leta sem služila. Obleženi smo bili čisto drugače, hodili smo v lesenih cokoljah leto in dan. Ko sem še mlada bila, mi je pravil star možak, ko bo kmetstvo ljudstvo hodilo oblečeno, kakor sedaj mestna gospoda in ko bo kmet jedel kavo, ter ko se bodo ljudje po zraku vozili, da bodo takrat hudi, hudi časi. Ali se ni zgodilo tako? Včasih je imel kmetijski človek obleko iz domačega platna, gumbe si je napravil sam iz lesa, pa coklje na noge, jedel pa to, kar mu je na domači grudi zrastle. A bili so dobri časi. Birmama sem bila l. 1849 v Slovenjgradcu. Birmali so me Anton Martin Slomšek. Bili so prijazen škof. Ko je bila birma končana, so rekli škof: »Zdaj pa le idite iz cerkve, a čez

malo časa pridite zopet nazaj, bom vam pa en kratek nauk napravil.« Ko pridemo nazaj, so nam škof Slomšek ta-le nauk napravili, ki ga še dobro vem, tako kot bi to večerjalo. Rekli so: »Zdaj ko ste zakrament sv. birmе prejeli, morate biti hvaležni predvsem Bogu, pa tudi botrom. Vi botri pa morate za svoje birmance tudi lepo skrbeti. Ako birmancu starši umrjejo, so botri dolžni skrbeti za dušni in telesni blagor svojih birmancev. Zdaj jih pa, botri, peljite svoje birmance lepo iz cerkve, pa jim tudi kupite breskve, oranže, fige in druge take reči, pa tudi krajec dajte otrokom, da bodo pridni, in da na svoje botre ne bodo pozabili.« Bil je zlati nauk škofa Slomška.

Na Leše sem prišla leta 1871 ter sem delala tri leta v jami. Tedaj so še tudi ženske delale v jami. Cerkev sv. Križ nad Dravogradom so zidali leta 1874, a so jo podrli, ter začeli še enkrat znova.

Tu na Lešah sem služila tudi pri oskrbnikih, nakar sem se omožila z Jožefom Inanoni, pa ga je leta 1886, ravno 29. aprila, v jami ubilo in ga grdo razmesarilo. Leta 1885 je strela udarila v leško cerkev sv. Bolenka. Sem še pomagala vodo nositi, da smo jo potem še deloma pogasili. Vdova sem bila 10 let, nakar sem se zopet omožila z Jakobom Rauc, ki mi je pa že čez eno leto in mesec dni umrl. S prvim možem sem imela 4 otroke, same fante, ki pa so že vsi umrli, v drugem zakonu pa ni bilo otrok.

Leta 1889 je že sneg padel o sv. Lukežu, tako da sem morala korenje izpod snega pipati, in tisto leto sploh ni več skopnel. Povodnji kakršne so sedaj, včasih ni bilo, le snega je padlo vedno dosti.

Ko mi je bilo 18 let, sem prvič jedla kavo, pa še ni bila tako dobra kakor pa krompirjeva juha. Ko sem na Leše prišla, je delalo v rudniku 1800 ljudi in vsi so dobro zaslužili. Pomnim tudi, ko so Lahi gradili železnico, so jedli samo polento, zato smo jim pravili, da so »polentarji«. In ko je prvi vlak peljal, smo rekli, da se »hudič pelje«.

»Koliko pa imate pokojnine?« »Ja, samo 100 Din na mesec in v resnici zelo slabo živim, davka pa plačam letno 50 Din. Moram še za polje plačati in bajtico sama popravljati. Bi mi pač lahko davek odpisali. V cerkev rada hodim, vidim še prav dobro, še si sama šivam in tudi nit vtaknem v šivanko, perem si tudi sama. Berem pa le bolj debelo tiskano, ker nisem hodila v šolo, ko jih še ni bilo toliko ko sedaj. Le zadnja leta bolj slabo slišim.

Grdo pokast »križoz bi pa jaz tako rešila: Kdor ima preveč, naj da tistemu, ki ima premalo. Ako dolgo kaj v košu ne nosim, me začne kar hrbet srbeti. Ko je še bil premog, sem še vedno nesla poln koš premoga.

Na sliki vidimo Nežo Rauc, ki je v 95. letu, čisto zdrava in veselo pred njeno bajtico v cokoljah. Čeprav je majhne postave, pa je pridna ko mravlja, vrhuloga ima pa izborni spomin. V bajtici vlada red in snaga, ter je lahko marsikateremu mlademu dekletu današnjega sveta za vzgled. — Bog ji daj dočakati 100 let!

Koledar

Četrtek, 19. aprila: Leon IX., papež; — Konrad.

Osebnosti

— Zupnijski izpit je napravil v Mariboru g. Anton Boštel, kaplan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

— Napredovali so številci od 17. decembra 1932 v čin rezervnega poročnika pehotni podporočniki Danilo Kante, Karol Pirnat, Viktor Here, Ljudevit Luckarsa, Franjo Krajčević in Franc Strudel, dalje topniška podporočnika Branko Novak in Ivan Burja ter zrakoplovni podporočnik Rudolf Intihar.

Novi grobovi

— V uršulinskem samostanu v Ljubljani je umrla na praznik varstva sv. Jožefa ob tri četrti na 1 popoldne M. Marija Hudovernik iz znane muzikalične Hudovernikove rodbine iz Radovljice. Blaga pokojnica je bila v 76. letu starosti in v 32. letu redovnih obljub. Naj se raduje v Bogu, ki mu je s toliko zvestobo služila! Pogreb bo v petek, 20. aprila ob 2 popoldne.

— V Ljubljani je umrla gospa Helena Zaplotnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljen našo sožalje!

— V Litiji je umrl po daljšem bolehanju g. Ivan Novak, železniški upokojenec, star 61 let. Vsed svojega mirnega in vedrega značaja je bil splošno priljubljen. Ob obilni udeležbi Litjanov je bil v tork popoldne pokopan na litijem pokopališču. Zaljubljen našo sožalje! Njemu pa naj sveti večna luč!

Ostale vesti

— Zgradba katoliške cerkve v Vrbsu. V Vrbsu je število katoličanov tako naraslo, da je tamkajšnja katoliška cerkev postala premajhna. Ker je cerkev občina siromašna, ne more sama zgraditi nove cerkve. Sedaj je škof Budanovič sporočil cerkveni občini, da bo iz svojih sredstev zgradil katoliško cerkev v Vrbsu. Cerkev občina se je obrnila na politično občino, da ji da na razpolago potrebno stavbino.

— Slovenska šola v Sarajevu. Številna kolonija Slovencev, ki jih je v Sarajevu okrog 2000, bo letos otvorila ljudsko šolo za otroke sarajevskih Slovencev.

— Najstarejše gasilno društvo v državi. V razredsko gasilno društvo bo letos praznovalo svoj 70. letnic. Društvo je najstarejše ne samo na Hrvaškem in v Jugoslaviji, marveč na vsem Balkanu. Proslava se bo vršila 14. in 15. julija. Maršal dvora je sporočil društvu, da je pokroviteljstvo nad proslavo prevzel Nj. Vis. princ Tomislav. Sodeč po pripravah, bo ta proslava ena najlepših v zgodovini gasilstva.

— Učiteljsko društvo Mežiške doline je imelo 14. aprila svoje redno zborovanje. Med drugim je bilo na dnevnem redu tudi predavanje šol. upravitelja Kmetika Zorka, ki je predaval o pouku slovenščine v naših šolah. Po referatu se je razvila prav živahna debata. G. nadzornik Močnik pa je podal učitelstvu nekaj praktičnih nasvetov za snujeno se razstavo šolskih vrto, ki se bo vršila oktobra na Prevaljah.

— Organizacija nezaposlenih in duševnih delavcev je danes brez dvoma važna, kajti le močna organizacija more kaj uspešnega doseči za omi-

ljenje brezposelnosti. Treba je, da končno od teorij in lepih besed preidemo na praktično delo in izvajamo socialnost z dejanji. S samim ponižujočim razdeljevanjem nezadostnih podpor in miloščin ne bomo odpravili ali zavezili zla, ki ogroža danes posredno in neposredno že slehernega. Nalogo, ustvariti tako organizacijo, si je stavilo društvo »Delo in eksistenca«, in zato naj društvu pristopajo nezaposleni brez razlike stanu ali spola, pa tudi vsi, ki čutijo socialno in jim hočejo pomagati v borbi za temeljno pravico slehernega človeka do dela in eksistence.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 31 od 18. t. m. je objavljen »Pravilnik o opravljanju pregledov zadrug (zvez) in o skladu za opravljanje pregledov«, dalje »Objava k čl. 51 zak. o takšah glede listin, na katere ni prilepljena taksa ali ne zadostna taksa«, »Izjava Poljske o vlogi Rdečega križa v vojnem času«, »Izjava Španije o vlogi španskega Rdečega križa skladno s čl. 20 konvencije o izboljšanju usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne«, »Ratifikacija mednar. radiotelegrafске konvencije — po Franciji, Ekvatorialni in Zapadni francoski Afriki, Indokini in Madagaskaru«, »Ratifikacija konvencije o fiskalnem režimu tujih avtomobilskih vozil — po Holandski«, »Razglas o prepovedi nasadov, zgradb itd. okrog zrakoplovnih pristančev« in »Objave banske uprave s pobiranjem občinske trošarine v letu 1934«.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča sledeče knjige: Adam, Die wahre Frömmigkeit. Propovedi. 110 strani. Nevez. 40 Din. Adam, Das Wesen des Katholizismus, 295 strani. Vezano 136 Din. Amstad, Um die Seele des Kindes, 140 strani. Vezano 60 Din. Frei, Um die Seele des Kindes. Praktična navodila za vzgojo otrok. 76 strani. Nevezano 30 Din. Hanss, Zu meinem Jesus lass mich geh'n! Pripomoček za katehete in vzpodbuda prvoobhajancem. 160 strani. Vezano 57 Din. Könn, Die Maieknigin im Lichte der Heiligen Schrift, 31 svetopisemskih beril za majnik. 144 str. Nevezano 15 Din. Schreiber, Führer durch das Kirchenjahr. 382 strani. Vezano 136 Din. Wagner, Christusjugend. III. zvezek. Heilige Mägdelein. 97 strani. Nevezano 28 Din. Will, Handbuch der katholischen Aktion. 137 strani. Nevezano 60 Din.

— Bolečine in tišanje v želodcu, zaprtje, gniloba v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo.

— Svojo hišo je zažgal v Lomašu pri Belovarju je zgorela hiša Mitra Barakoviča. Ker je bila streha slama, je bila hiša naenkrat vsa v plamenih. Škoda znaša 22.000 Din. Oblasti so sumile, da je hišo zažgal sam lastnik in so takoj uvedle preiskavo, ki je ugotovila, da je bila hiša zavarošana in v zelo slabem stanju, tako da je grozila nevarnost, da se podre. Poleg tega je bil lastnik prezadolžen. Neka priča je v preiskavi izjavila, da jo

Trdoglavost in lenoba sta dve slabi svojstvi.

Mnogo bi se dalo popraviti, če ljudje ne bi bili leni in trdoglavi. Tudi Vi ste taki! Vi dobro veste, da je Radenska slatina izvanredna pijača in zdravilna, da leči mnogo bolezni, dokler niso zastarele, pa vendar še do danes niste poslali Vašega naslova da bi Vam mogli poslati cenik za dobavo slatine, obširno brošuro o njej in kopališki prospekt. Vse to dobite brezplačno. Ne bodite apatični in še danes pišite na naslov: Kopališče in zdravilišče Slatina Radenci, Slovenija.

je Barakovič nagovarjal, naj reče, da je neka neznanca oseba podtaknila ogenj. Na podlagi teh ugotovitev so Barakoviča zaprli.

— Še 12 dni, pa gremo pit rogaško slatino k izviri — v Rogasko Slatino, kjer velja v času od 1. maja do 15. junija popolna 20dnevna oskrba Din 1000 in Din 1200. Prospekte in cenik dobite pri upravi zdravilišča ali pri »Putniku«.

— Smrtna nesreča lovca. Janko Šokič iz Foče je šel na lov. Med potjo se mu je puška zapletla v grmovje in se sprožila. Strel je zadel Šokiča v arce in je obležal mrtve.

— Mož ubit, žena znorela. V Foči je neki Jovi Arsenič v svoji hiši zaklal Milorada Blagojeviča. Ko je Miloradova žena zvedela, kaj se je zgodilo s njenim možem, se je onesvestila. Šele čez tri dni se je zbudila, vendar pa se ji je omračil um.

— Za srce, ledvice, kamne, jetra, želodec, notranje žleze in čiščenje krvi je vendar najboljša naša Radenska slatina. Zahtevajte vedno in izrecno le Radensko slatino.

— Nadzornik državnega posestva Belje umorjen. Na pristavi Sutarar pri Belem Manastiru je bil umorjen nadzornik državnega posestva Belje, Dušan Miodragović. Pretekli ponedeljek okrog 23 so šli nameščenci posestva pogledat živino v stajo, pri tem pa so na nekem dvorišču našli mrtvega Dušana Miodragoviča. Takoj so obvestili orožniško postajo. Zdravnik je ugotovil, da je bil Dušan zaklan z nožem. Morilca še niso našli. Miodragović je bil star 40 let in je bil že več let na Belju. Bil je miren in dober mož.

— 25 steklenic rogaške slatine je zadel pri srečkanju z vozniški listki električne cestne železnice Krmelj Ciril, trgovec, Dravljice 129.

— Pri boleznih srea in poopneju žil, nagjenosti b krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz-Josefov« grenčica lahko izpraznenje črevesa brez vsakega napora.

Litija

V zadevi organista se je naše večerjane poročilo v toliko zakasnilo, da je medtem občinska uprava od cerkvene oblasti imenovanega organista vpoklicala v službo, tako da je organist g. Stanko Ivančič že v nedeljo nastopil službo organista, ki je zvezana z opravi občinskega sluge. Od občine bo prejemal mesečno 800 Din, od cerkve pa 200 Din. V nedeljo smo čuli zato tudi že pri obeh sv. mašah lepo cerkveno petje, spremljano z orglami. — Za vaje novega cerkvenega zbora je litijška občina dala na razpolago sobo v občinski hiši.

Osebnosti. Za podnačelnika na okrajnem glavarstvu je napredoval okrajni pristav g. Vinko Vidmar. Na litijški davčni upravi je napredoval za davkarja g. Josip Vajdelič.

Naše dijaštvo

Akademski kongregacija Marijinega Oznanjenja ima danes, dne 19. t. m. svoj redni cerkveni sestanek v hišni kapeli ob franciskanov točno ob 20. Pridite točno in polnoštevilno!

Sport

Hermes: Celje

V nedeljo dne 22. t. m. v Ljubljani

Kot nadaljevanje podveznega spomladanskega prvenstva nastopita v nedeljo v Ljubljani gornja kluba. Moštvo »Celja«, ki smo ga že prejšnjo nedeljo videli v Ljubljani, se je pokazalo kot uvaževanja vreden nasprotnik. Tudi rezultat prejšnje nedelje 3:2 dovolj nazorno kaže, da je moštvo fit in v dobri formi.

O moštvo »Hermesa« trenutno, predvsem sodeč po njegovih zadnjih dokaj nesrečnih rezultatih, tega ne moremo trditi.

Naloga Hermežanov torej je, da nam zopet enkrat zaigrajo tako, kot smo jih bili še do nedavno vajeni videti. In ker nastopijo Hermežani v nedeljo po dolgem presledku zopet enkrat s kompletno svojo prvo garnituro, je to več kot garancija, da bo tekma zopet na višini.

Javen sportni tečaj v zimskem kopališču Ilirije

Z ozirom na bližajočo se plavalno sezono priredi SK Ilirija v svojem zimskem kopališču javen sportni tečaj, v katerem se bo poučeval crawl za začetnike in za izvežbane plavalce. Tečaj je namenjen odraslim damam in gospodom, ki se želijo izpopolniti v plavalnem sportu. Poleg plavanja se bo poučevala tudi moderna gimnastika po sistemih berlinske visoke šole za telesno kulturo. Nadaljevalni tečaj, ki je namenjen lanskim udeležencem, se prične v petek 20. t. m. in se bo vršil redno ob ponedeljkih in petkih ob 20. do 21. ure. Začetniški tečaj se bo vršil ob sredah in sobotah ob isti uri. Vsakokratna vstopnina znaša 10 dinarjev. Prijavit se je pismeno na SK Ilirijo, ali pa ustmeno na lice mesta. Informacije se dobijo ob ponedeljkih, sredah, petkih in sobotah ob 15 do 17 v zimskem kopališču.

Nov sportni list »Olimpijski sport«. Prejeli smo na vpogled prvo številko novega sportnega mesečnika »Olimpijski sport«, katerega izdaja Jugoslovanska lahkoatletska zveza v Zagrebu. Novi list je po večini strokovne narave, kar se vidi že iz vsebine prve številke. — Prva številka »Olimpijskega sporta« prinaša poziv predsednika Veljaka Ugriniča pod naslovom »Na balkanskih igrah«, ki se bodo vršile letos v Zagrebu; dalje informativno-tehnični članek o teku od M. Dobrina z nekoliko prav dobrimi skicami in slikami. V organizacijskem pogledu prinaša »Olimpijski sport« članek o obvezni telesni vzgoji mladine od istega pisca, v katerem se peča z važnim vprašanjem učiteljev in igrišč. Poleg tega je še nekaj drugih zanimivih stvari.

»Olimpijski sport« je sportni list, ki more vsakega aktivnega sportnika zadovoljiti, osobito pa one, ki se hočejo strokovno izpopolniti. V tem pogledu spopolnjuje »Olimpijski sport« v naši sportni literaturi precejšnjo vrzel ter ga moremo vsako-

mur priporočati. »Olimpijski sport« se naroča v Zagrebu, Draskovičeva 23-III. Stane 20 Din za pol in 36 Din za celo leto. Čekovni račun št. 38.716. Dobiva se tudi v sportnih trgovinah v Ljubljani po 4 Din za en izvod.

Odbor sodnikov IJAZA, Ljubljana. Odborova seja se bo vršila v petek, dne 20. t. m. ob 20 v restavraciji Slamič. Za propagandni omejeni lahko atletski meeting za povabljeni, ki ga priredi ASK Primorje na svojem igrišču, Tyrševa c., v soboto, dne 21. in v nedeljo, dne 22. t. m. s pričetkom prvi dan ob 15.30, drugi dan ob 15. se določa naslednja jurija: gg. dr. Kuhelj, Gnidovec, Cek, Sanein Savo, Karba, Grunfeld, geom. Černe, Bradac, Megušar, Luin, dr. Alujevič, Mihel, Potokar, Kos, Kermayner, Naprožnik se gg. sodniki, da bodo na igrišču vsakokrat najpozneje pol ur pred pričetkom tekmovali.

SK KOROTAN (Ljubljana). Danes ob 20 redna seja upravnega odbora. Na sejo sta klicana tudi člana Prvolni Vlado in Rudolf Tone.

SK ILIRIJA (table tennis sekcija). Opozarjajo se vsi, ki so se prijavili za tenis (lawn) v grupo g. Ernesta Nagyla, da pridejo danes ob 19.30 na sestanek v telovadnico na Ledin, kjer bodo dobili vsa navodila in kamor naj prinesejo tudi sezonski prispevek. Treninji se pričnejo že ta teden! V petek ob 16 pa se naj zberejo ob 16 pred kavarno Emona tekmovalci, ki so si priborili državno prvenstvo v table tennisu.

SK ILIRIJA (smučarska sekcija). Strogo obvezen sestanek celokupnega članstva bo drevi ob pol 19 na trilični nogometni igrišču. Ob vsakem vremenu!

SK ILIRIJA (lahkoatletska sekcija). Treninji na igrišču se vršijo ob torkih, četrtkih in sobotah ob 18 dalje. Razpored treningov je objavljen na deski v garderobi. Sestanek celokupnega članstva sekcije bo v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 18.30 na trilični nogometni igrišču. Drevi naj pridejo na trening tudi gg. prof. Stepišnik, Dergane, Zobjek, Rotar, Zupan, Omerza.

ASK PRIMORJE (lahkoatletska sekcija). Redni treninji se vrše vsaki ponedeljek, sredo, četrtek in soboto ob 16 naprej. Obvezni so zlasti za naslednje atlete: Zorja F. in A. Zgur, Zemljic, Weib, Vahar, Tršar, Schamp, Štok, Slamič, Stofa, Srakar F. in L. Sket J. in B. Skuček, Slamič, Sreče, Skrbinek, Svetlin, Simonček, Svetič, Rado, D. in M. Ribnikar B. Panja, Petrovič L. in J. Prof. Petkovšek, Perpar, Polič, Prosen, Marjan, Ranner, Oražem, Ošabnik, Oražen, Orehovec K., Ogrin, Modica, Marč, Lukež, Tavčar, Korčec, Krevs, Kovacic, Kermayner, Karba, Kramer, Jež Franc in Alojz, Jug V. Grad, Grabec, Gombač, Gvardijančič, Gasperšič, Fakin, Čebulj, Černetič, Čepin, Čerkvenik, Čerar, Čimprman, Čurda, Čačarič, Bertonec S. in P., Kranjec, Jurkaš, Hecvar Franc, Fajon, Franko, Čamerik, Černigoj, Čentič, Čvrta, Baumkirchner, Zel, Zaje, Anton, Zdegar, Zomlefer, Vidič, Erik, Umek, Tomšič, Tajnik, Tautar, Tratenšek, Štembal, Sinkovec, Šubert, Škrabar, Stalec, Sketelj, Rozman, Perme, Peterlin, Počkar, Pogacnik Jože in Tono, Podlunšek, Pečenko, Boris Godunov, dr. Onladž, Majnik, Mahorič, Medved, Maraz, Levart, Lučovnik, Kranjc Peter, Kurboš, Kostič, Kosi, Kobal, Kinkel, Krasovec, Jorda, Prireditel klubove: 21. in 22. t. m. s. 3. in 6. ter 9. in 10. maja kakor tudi državno prvenstvo moštev 26. in 27. maja, so pred vratmi. Zato vsi redno in točno na treninje!

SK Istra, Ježica. Na rednem letnem občnem zboru v nedeljo so bili izvoljeni v upravni odbor kot predsednik Oblak Franc, podpredsednik Stuhar Mirko, tajnik Dežan Franc, blaginjak Smeraj Janko, gospodar Plave Viljem in kot odborniki Ivan Snof, Penfur Stane in Pincin Josip. Revizijski odbor: Dežan Slavko, Kovacic Niko, Šiberer Igo. V razodišču pa: Pavlič Karel, Lebar Danilo in Dežan Josip. Novemu odboru želimo vso srečo in uspeh na njegovem delovanju. — (Nogometna sekcija) Danes ob tričetrti na 8 sestanek celokupnega članstva pred gostilno Smeraj, Lubič, Gorinšek, Dergane — gotovo, stihce naj obvesti Kranjca. Poravnajte članarino za mesec april.

SK MARATON, Maribor. Opozarjajo se vsi klubi in tekmovalci, da se začne meeting SK Maraton točno ob 9 na Livadi. Je to splošnoizolno tekmovanje obeh znanih atletov Grmovskega in Fike, ki odhajata k vojakom.

Privoščite si tašo zdravja!

Pred vsako jedjo, zlasti pa pred kosilom in večerjo

kozarec

rogaške slatine,

ki zboljša tek, gasi žejo in utrja zdravje! Dobra je, okusna in poceni.

Kaj pravite?

Resnično — špijonko Mato Hari so ustrelili, cesarjeviča Rudolfa so v Mayerlingu na nekakšen način spravili na oni svet (če se ni sam?), vedno je bilo dovolj snovi, da sta mogla slovenska dnevnika »Slovenski Narod« in »Jutro« sproti sercirati svojim bralcem dovolj sveže snovi. Najbrže je bil v teh dveh časopisih našel vsak trak, ki ga je lepa Mata Hari nosila na sebi, smrt cesarjeviča Rudolfa pa je »Slovenski Narod« že tako temeljito preiskal, da res ne vemo, kako je prav za prav bilo. Vedno se najde ta ali ona »zadnja« priča mayerlingške tragedije.

Sem in tja je najbrže koga v naši deželi že skrbelo, kaj bo potem, ko se bodo ljudje naveličali brati vedno eno in isto o Mati Hari in Rudolfu, toda sreča je »Slovenskemu Narodu« mila. Prinesla je Slavijskega blaženega spomina in dolge kolone tega lista imajo sedaj dovolj snovi, da se morejo napolniti. Ze dva meseca spoti daje nesrečni Slavijski vsak dan »Narodu« pol metra dolge povesti o rseh mogočih lumparijah, ki jih je zakrivil. (Ako bi Slavijski vedel, kako ga bo »Narod« na dolgo in široko opisoval ter popisal vsak kozarec konjaka, ki ga je spil, kdo ve, morda bi se bil premislil početi take lumparije, kakor jih je.)

Slava, ki jo žanjeta Slavijski in »Narod«, pa očitno ni dala spali mlajšemu bratcu »Naroda«, »Jutra«. Včeraj je tudi »Jutro« pričelo pribočevati dolgo kluboso o Slavijskem. Bodimo potrpežljivi in ne preveč radovedni ter počakajmo, kaj se pride. Le kateri obeh listov je boljše poučen o Slavijskem? Kateri ima boljše zveze in boljše informacijske vire? Ne bodimo tudi radovedni, zakaj tako dolge klubose o Slavijskem? Saj čemo, da niti »Narod« niti »Jutro« ne bosta božala Slavijskega z rožicami ter mu bosta že pokazala, kakor zasužnji Samo Slavijski ni en sam, ni bil prvi in ne zadnji. Tudi pri nas smo imeli nekaj Slavijskičev, čeprav dosti manjših, kakor je bil pravi, veliki francoski Slavijski. Ko bodo braveri brali o Slavijskem, bodo pozabili na Slavijskičje. Taka pozaba namreč pride bravcu kar sama od sebe.

— Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosti izbolljuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Berlin - Rio de Janeiro — nonstop!

Letalo na paro - Gnalo ga bo plinsko olje

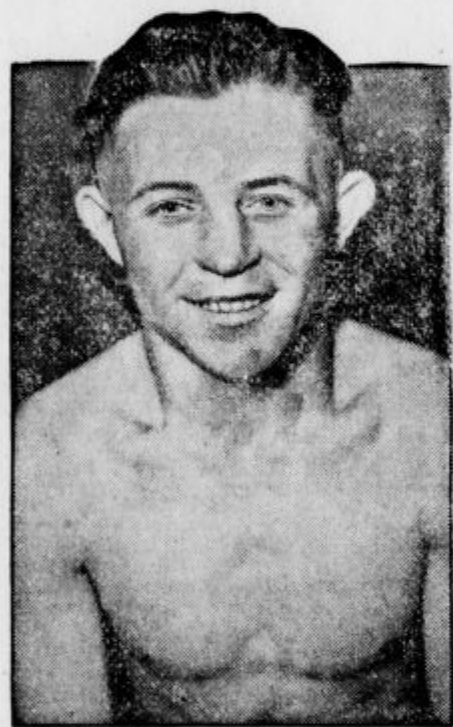

padnemu delu Berlina. Parni stroj z betom je za letala preneokreten, prav tako ni bila doslej uporabna parna turbina za letala, ker potrebuje za proizvodnjo pare poseben kotel. Inž. Hüttner je zdaj sestavil vrtilni kotel, ki se je stopil s turbino v celoto. Turbina in kotel se vrtita, goni ju para v nasprotni smeri, in sicer deluje para tako, kakor n. pr. voda pri vodnih turbinah.

Inž. Hüttner ni doslej še javno preizkusil svoje iznajdbe na letalu; berlinski listi kljub temu zatrjujejo, da ustreza njegova iznajdba glede teže in proizvodnje energije zahtevam letala. Se več, inž. Hüttner je prepričan, da bo s pomočjo njegove iznajdbe mogoče zgraditi ogromna prevozna letala. Svoje domneve je podkrepil z natančnimi računi. Njegove napovedi prekašajo vprav fantastične načrte. Po njegovih računih bi veliko letalo lahko nosilo s seboj motor na turbino, ki bi proizvajal 2500 HP. Takšno letalo bi bilo dolgo 21 m, njegova krila pa bi merila skupno 35 m. Gnalo bi ga dva vijaka, en vijak bi za tako ogromno težo ne zadostoval. Kotel bi kurili s plinskim oljem. Takšno letalo bi lahko vozilo s hitrostjo 380 km na uro. Dvignilo bi se lahko tudi 13.000 metrov visoko. V višini 900 m bi doseglo najvišjo hitrost in sicer 430 km. Zdaj pride še najvažnejša posebnost tega letala: letelo bi namreč lahko silne daljave, ne da bi mu bilo treba pristati. Tako bi lahko letelo iz Nemčije naravnost na Japonsko, ali pa v Cap-Town v južni Afriki, v St. Francisco, v Rio de Janeiro ali Singapore. Vse te razdalje bi lahko preletelo z letom »nonstop«, t. j. ne da bi moralo pristati. Iz Berlina do vzhodne Azije bi preletelo v 60—70 urah.

Nemški listi zaenkrat še ne poročajo, ali so priprave za parno letalo že dokončane, pač pa pristavljajo, da bo kmalu nastopil čas, ko bo letalo takšnega tipa zletelo.

Prav za prav bi motor na paro ne smel biti takšna senzacija; saj so se v zadnjem času pojavili že motorji na paro za avtomobile. Le zgraditi motor na paro, ki bi lahko gnal letalo, je še vedno nekaj izrednega. Tako poročajo nemški listi o iznajdbi inž. Hüttnerja, ravnatelja velike elektrarne v Klingenbergu, ki dobavlja elektriko za-

Boks za zabavo

V Budimpešti sta se pri mednarodnih tekmah amaterjev v boksu izkazala tudi Nemec Kistner, ki je zmaga v lahki teži, in Madjar Szigeti, ki je zmaga v srednji teži.

Nekaj za tvoje telo

84 let s srčno napako!

Srčno napako srečamo prav pogosto. Mnogo je tudi ljudi, ki so na srečo bolni, a si to bolezen preveč jemljejo k sreči in se brez potrebe razburjajo. Znano je, da zelo pogosto ljudje s srčno napako učakajo tudi najvišjo starost; posebno napaka pri srčnih zaklopnih ni tako nevarna, kakor si mnogi mislijo. Tako pripoveduje neki specialist za srčne bolezni o primeru, ki je dokaj poučljiv: »Od časa do časa me obišče neki star gospod, ki je dočakal že 84. leto. Leta 1868 je prof. dr. Bamberger, eden največjih klinikov na dunajski medicinski fakulteti, ugotovil pri njem srčno napako, srčne zaklopke niso delovale pravilno. Priporočil je bolniku, naj v svojem poklicu preveč ne dela, naj ne izrablja svojih sil do skrajnosti, naj ne kadi, naj ne pije alkohola itd. Ta gospod se je po teh nasvetih tudi ravnal. Svoje zdravnike je moral pogosto menjati, ker je vsak umrl pred njim! Že več let prihaja k meni v posveto. Njegova srčna napaka je danes po tridesetih letih — zdravnik je to pisal v svoji knjigi okoli leta 1900 — prav takšna kakor takrat. Z mano prav za prav ta bolnik ni zadovoljen. On je namreč načel nasprotnik dvigala, in če hoče priti k meni, se mora peljati z dvigalom; sicer toži, da sedaj ne hodi po stopnicah z isto lahkoto kakor nekdanj, toda pri 84. letu še hoče peš v tretje nadstropje!«

Goethe je za časa študiranja v Lipskem tako hudo kašljal, da se mu je včasih vlila kri. Zdravniki so mu svetovali, naj menja zrak in preseli se je v Strassbourg. Kljub vsemu je učakal 82 let.

800.000 vžigalic iz človeškega telesa

V zadnjem času so vnovič preiskali sestavine človeškega telesa in prišli do zanimivih zaključkov. Kisik in dušik, ki ga vsebuje človeško telo, bi lahko napolnil balon, ki bi lahko nosil enega človeka. Ogljik v človeškem telesu tehta okoli 10 kg in če ga izpremenimo v grafit, lahko napravimo iz njega 65 svinčnikov. Iz železa, ki ga vse-

buje kri, bi lahko napravili sedem srednjevelikih žebeljev; iz fosforja okoli 800.000 vžigalic; s tem fosforjem bi lahko zastrupili tudi 500 ljudi. Mast lahko porabimo za 60 sveč. V človeškem telesu je 20 kavčnih žlic soli. Največ pa je vode in sicer okoli 40 kg, to je približno 53% skupne teže.

Množina krvi v našem telesu predstavlja 7% vse naše teže.

V zadnjem času so se oglašili nekateri zdravniki, ki trde, da se z uživanjem hrane, ki ne vsebuje mnogo beljakovin, lahko borimo proti izpadanju zob in las. Povsem tem bi ne smeli jesti mnogo mesa, jaje, mleka, sira, kruha in močnih jedi, pač pa le sadje, zelenjavo, zelje, repo, sladkor, med, mast, olje, maslo, jetra.

Američan John Lyman je, prav tako kakor njegov rojak Torrence, vrigel kroglo 16.30 m daleč. To dokazuje, da so Američani izvrstno pripravljeni na olimpijado.

Žrtve silne katastrofe v norveškem fjordu so prepeljali s čolni na ladjo, ki je potem peljala nesrečne Norvežane do pokopališča. Kakor je našim bralcem že znano, se je v fjord zrušila skala in morje je poplavlilo vas Tafjord.

Hitlerjeva Nemčija - mravljišče

Rektor monakovske univerze je otvoril po veliki noči novi poletni semester s predavanjem o »Državi v mravljišču« kot zgledu za človeštvo. Mravljišče pomeni idealno državo, kjer imajo vsi prebivalci od kraljice do vojakov in delavcev svoje področje. Sleherni posameznik je primoran delati za skupnost, ker ima slabo razvito živčevje in ni v stanju postati sebičen. Vodi ga samo nagon, ki pa se ozira samo na splošni blagor. Delovno prebivalstvo se tudi ne more množiti, ne pozna družinskega življenja in misli samo na državo. Lahko bi mislili, da ne pozna mravljišče nikakih ovir pri uresničenju načrtanega cilja. Toda obstojijo zunanje zapreke. To so tuje mravlje, ki prihajajo motiti delavce in vojake. Zato gospodarji neusmiljeno pomorijo nadležne tujece. Rektor je našel popolno sličnost med mravljiščem in Hitlerjevo Nemčijo, ki na isti način zatira osebno sebičnost in nezaželjene izvenarijske goste...

in ne zaradi profesorskih stolic, kaj?

Pač značilen primer, kako se znanost vdaja politiki, seveda samo zaradi skupnosti

Za vročino - hladno

V zadnjem času je tudi pri nas pritisnila pošena vročina, ki smo se je po dolgi zimi prav razveselili. Tega veselega preseñenja nismo bili deležni samo mi. Tako n. pr. poročajo iz Prage, da je bilo v ponedeljek v Pragi 25,7, iz Pariza zopet pišejo, da je bilo tam 24, v Londonu 23,8 stopenj, v Berlinu je dosegel toplomer celo 27,5 stopenj. Nastopili so tropični tokovi in istočasno se je nebo razvedrilo. Odtod prijetna toplota, ki pa ne bo trajala dolgo.

Prof. Schmidt gre na bolje

Iz Moskve poročajo, da bo prof. Schmidt po vsej verjetnosti ozdravel. Zdravi se v bolnišnici v Nome na Aljaski. Več dni je imel 40 stopenj mrzlice, v ponedeljek pa je mrzlica padla na 38 stopenj.

Bodoča kardinala

Dr. Bares, škof v Berlinu, in državni podtajnik v vatikanski državni pisarni Pizzardo se imenujeta kot bodoča kardinala.

Von Papena niso v Vatikanu sprejeli?

Nekateri listi poročajo, da se je von Papen za časa svojega bivanja v Rimu razgovarjal z g. Mussolinijem. Dolgo sta razpravljala, toda do praktičnih zaključkov nista prišla. Pravijo, da bi bil von Papen rad govoril tudi v Vatikanu; vendar je državni tajnik kardinal Pacelli na zadevno tipanje g. Papena odgovoril nikalno.

Lev ga je ugriznil

V nedeljo je v cirkusu »Bonelo« lev ugriznil krotilca Antona Kratochvila. Krotilca je zgrabil za vrat. Tako poročajo češki listi.

Od Tilmenta do Sneznika

Rezultat: „vsi za fašizem“

O »volitvah« v Italiji, še posebno v Juljski Krajini, prihajajo še vedno kaj zanimiva poročila, ki kažejo v pravi luči to »ljudsko glasovanje« ali plebiscit. V Idriji je vsak paznik zbral svoje rudarje v rudniku in jih nato odpeljal na volišče »korporativno«, da tako javno izpričajo svoje navdušenje za fašizem in za Italijo. V rudnik so morali seveda priti vsi rudarji. Treba je bilo tudi poskrbeti za kontrolo, ali so vsi rudarji res volili, in se prepričati, ali so volili za ali proti. Zato so pazniki naročili rudarjem, da morajo prinesiti z volišča glasovnico z »Nec«, medtem ko morajo glasovnico z »Dac« izročiti predsedniku volivne komisije. No, nesreča je hotela, da so nekateri rudarji po pomoti prinesli nazaj glasovnice z »Dac«, ker so naročilo slabo razumeli. K sreči ni bilo zaradi tega nikakega incidenta in volivni rezultat je kljub temu izkazoval »vsi za fašizem«. — Drugi meščani so opazili na glasovnicah tako mimogrede, da je pečat volivne komisije na glasovnicah z »Dac« pritisnjen v desni kot, na glasovnicah z »Nec« v levi kot. Tako je volivna komisija takoj vedela, za koga je volivce glasoval, čeprav je bila glasovnica v predpisanem zavrtku.

Slana je napravila veliko škodo — na Goriškem. Z Vipavskega poročajo, da je uničila vse breskve in poškodovala tudi drugo sadje. Tudi krompir je nekoliko prizadet.

Nova zgodovina tržaškega pristanišča. Stabilimento tipografico Nazionale je izdal knjigo »Il porto di Trieste da 1700 in poi« (Tržaško pristanišče po l. 1700). Izšla je pod psevdonimom Marina Alga. V knjigi je predvsem popisana zgodovina pristaniških naprav, pomolov, svetilnikov, ladjedelnic itd.

Redukcije v Idriji. Za junij napovedujejo nove redukcije v idrijskem rudniku. Danes dela v rudniku še okoli 700 rudarjev in uradnikov, nekdanj je delalo 1200 ljudi. V zadnjem času je bilo odpuščenih 150 rudarjev. Poročenim rudarjem, ki so bili odpušteni, gredo toliko na roko, da jim delijo v nujni potrebi brezplačno kosilo.

Barvni zvočni film!

Filmski režiser Karel Lamač je te dni javil vsemu svetu, da se mu je po dolgem in vztrajnem delu posrečilo izumiti barvni zvočni film. Njegova iznajdba ne sloni na dosedanjem kemičnem postopanju, kakor ga zahteva barvno fotografiranje, temveč pri njej pridejo v poštev samo optični zakoni, ki se uveljavljajo že pri zvočnem filmu. Lamač bo v najkrajšem času nastopil s takšnim barvnim filmom. Lamač trdi, da je treba barve razkrojiti na temeljne žarke in šele te je treba fotografirati. To ravnanje je deloma podobno snemanju zvočnega filma.

KULTURNI OBZORNIK

Slovenska drama v Ameriki

(Pismo iz Newyorka)

Dasi se slovenstvo v Ameriki hvalevredno drži po večini naših naselbin, vendar mora vsak resen opazovalec ugotoviti, da se iz leta v leto bolj pogrežamo v nezgodno amerikaniziranje. Kakor utonejo večje narodnosti, tako tudi slovensko drugo, zlasti pa tretje pokolenje prihaja v ameriški svet skoraj brez sledi o svojem izvoru. Organizacije so sicer pomogle do neke skupnosti Slovencev, ki drži tudi tretje pokolenje, čeprav je mogoče že poznati jezik staršev in dedov. Ako ne več jezik, bo vsaj prihodnji nekaj generacij še vezala duhovna sorodnost; cerkev, društvo, narodni dom in vodilni posamezniki vztrajajo, da se ta ne zatre. V amerikaniziranju torej ostaja vsaj nekaj dobrega za slovenstvo. Jezik in vezi s starim krajem pa se ne dajo obraniti; jezik ne radi tujeje, vezi pa ne radi domovine, katera ni še nikdar pokazala dovolj smisla za "svoje ljudi na tujem Slovence" v Ameriki danes nima več intenzivnega zanimanja za stari kraj, čeprav je mogoče med najaktivnejši udi slovenskih ustanov svoje naselbine. Starokranjska literatura mu postaja čedalje bolj tuja; slovenska pesem se še poje na naših odrih, meša pa se vmes angleška in celo nekaj takega kot ameriško-slovenska. Čudno ni, saj večina naših prosvetnih društev v Ameriki odvisi po svoji aktivnosti od tu rojene mladine.

Značilne za ta prehod so naše dramske prireditve v Ameriki. Dočim so bili vsi naši odri še pred desetimi leti popolnoma navezani na dramska dela iz domovine, se uvaja sedaj nekaj novega, sicer prav nič ameriškega, toda za ameriške Slovence avstrijskega. To so zlasti najnovejše drame univ. prof. Andreja Kobala, ki so zajete iz našega ameriškega življenja. Samo v tej dramski sezoni smo imeli v Newyorku pet njegovih izvirnih iger, ki se iz Newyorka, kakor vse drugo ameriško prosvetno življenje, širijo s predstavitvami po vsej Uniji. V teh delih je razvidna tendenca slovenstva v Ameriki, problemi in težnje. — V pismu je dalje izčrpna karakterizacija posameznih igrakov in vsebine. Mi se bomo omejili zgolj na navedbo del. Lani so slovenski rojaki prvič vprizorili v Newyorku Kobalovo troje: »Naši domači tuji«, v katero je položen problem slovenske amerikanizacije, »Stiridejanska komedija« »Plehar« predstavlja življenje v najvišji naselbini na svetu, v slovenskem Leadvillu (14.000 čevljev nad morjem), kjer kopljejo naši rudarji Ameriki zlato in srebro. »Plehar« je popolni kramar, kakršnih je med ameriški Slovenci mnogo. Troje: »Društvo in družina« obravnava vprašanje društev v zvezi z novimi priselenci. Naslednje Kobalovo delo je komedija »Snubači«, zadnje pa božična fantazija »Oj hišica očetova«, katere vsebina je zajeta iz domovine. Te igre so — zaključuje naš dopisnik — najnovejša dela profesorja Kobala, pisana za ameriške Slovence. Prejšnja dela se nanašajo večinoma na stari kraj. Kolikor mi je znano iz razgovorov z g. Kobalom, ima pa še zasnovana druga dramska dela, ki se nanašajo izključno na naše življenje v Ameriki. Taki sta tudi njegovi angleški drami »Go Yankees« in »The Apostles«, katere podpisuje, kakor svoje angleške pesmi, z imenom Andy Kay.

Slovenska dela na nemškem odru

Takole, vsake svete čase se zgodi, da priroma po čudežnih potih kaka slovenska drama v dunajski gledališč. Največ sreče ima še Čeh Langer. Neznansko dolgo je že, ko je režiral z ogromnim uspehom Reinhardt njegovo »Periferio«. Lani so dajali v Volksteatru »Izpreobrnitev Pištore«, zdaj pa igravo v Akademieteatru »Kamela skozi uho šivanke«, delo, ki se sicer imenuje veseloigra, ki pa zgovorno priča v vsaki sceni, da je pisano z mojstrsko, pesniško roko. Pri občinstvu velik uspeh — kritika pa navaja par mrzlih dejstev. — Veste, Langer je Čeh! Je hudol — Te dni se je predstavila Dunajčanom prvič Olga Scheinpflugova z »Okencem«. — V Ljubljani dobro poznajo simpatično igravko in književnico, za Scheinpflugovo je bila dunajska predstava iskren uspeh, da ne rečem zmaga! Kritiki so si v lasih! — Režija — nemožna! Dobrih 25 let bo tega — direktor Mahler pred dirigentskim pultom — (mož, pri katerem je pel naš Betetov. V Ljubljani ne vedo, kakšnega mojstra imajo v tem pevcu — zlepa ne najdeš takega basista v Evropi. Dunajska opera ga nima!) Dunajčani so hoteli v Hofoperi poslušati »Evgenia Onjegina«. Sladka romantika Čajkovskega je takrat napolnjevala hišo. In danes? Zeli občinstvo danes se »Onjegina«? Ne! Bruno Walter, Lotte Lehmann: ti dve imeni sta napolnili pred dnevi — ob novi uprizoritvi »Onjegina« opero — ne Čajkovski. Izgovarjajo se, da ne preneso več paluma te ruske muzike! Pa spet pravijo: Poznali nismo še Musorgskega, Rimskega, Čorsakova, ne Borodina! Je že mogoče! Kaj res ni »Onjegina« več? Je šla ta opera res v pozabljenje? Ne! Pri dirigentu Walterju je vse luč, omama, bistvenost! Toda za njim, saj tako pravijo, ne bo v dunajski operi več »Onjegina«. Pa še to: na »Burgteatru« dajejo že lep čas Tolstega tudi Begoviča obljubljajo. Obljubljajo, pravim! Zakaj, le vsake svete čase se zgodi, da priroma na nemški oder slovenska drama!

Peto Malec.

ANDREJ PIRC, ŠMARNICE

Izdala Mohorjeva družba v Celju, 1934.

Navidezno so preproste, a vendar so zelo času primerne. Šmarničar obravnava v njih poljudno vsa najvažnejša versta in vzgojna vprašanja. Vsak govor je zase celota. Pisec razpravlja tu o vprašanjih, ki so zelo poučna in koristna, a se o njih prav malo sliši. Tako: Liturgija, Marijine organizacije, Cerkev, županijsko življenje, Marija in slovenski narod, vzgoja, avtoriteta, poklice, apostolstvo, vera, nevera, pohujšanje, trpljenje itd., a vse tako z živo besedo in s tako toploto, da najde odmev v srcih. Knjiga je tako sestavljena, da se bo lahko uporabljala kot molitvenik, ker je Šmarničar pridejane tudi av. maša z vsemi potrebnimi molitvami. Te Šmarnice so sestavljene kot nalašč za sedanjí čas in nobena družina kakor tudi posameznik naj ne bo brez njih, ker obsegajo toliko primernega čtiva za današnje razvzorno življenje. Posebno jih bodo lahko rabili duhovniki za zelo posrečeno mašniško berilo. — Za člane Družbe sv. Mohorja stanejo vezane z rdečo obrezo 20 Din, za nečlane 28 Din; z zlato obrezo 30 Din, za nečlane 40 Din.

★

Prejeli smo: Rudolfo Franjin Magjer, Studija. Napisal Ivo Kozarčanin. — Pojav, da so podočelni književniki in umetniki v ožeh kulturnih središč manjveredni, je po vsem svetu enak, dasiravno so na deželi živeči umetniki na večini bolj neposred-

ni, iz sredine zajeti tvorci kakor mestni, ki hlastajo za sleherni uvoženo novotarijo ter jo neprečeno preiskavajo v domačem jeziku. Ista miselnost in borba je doma tudi v Hrvatih. Zagrebški književniki in nekknjiževniki žive od bleška vele-mesta. V njihovo vrsto pa nima pristopa podočelje. Odloč. Klub hrvatskih književnikov in umetnikov v Osijeku, pod čigar ozračjem cvete provincialna književnost, za katero mesto nima ožesa. V tem klubu so organizirani vsi pokrajinski književniki in umetniki iz Slavonije in Srema. Saj je res težko, da bi človek, ki je zaprt med prostrane ravni, kamor nikoli ne dospe glas, o novih umetnostnih smerih, stopil v strugo novih smeri izjemni so veliki duhovi, ki iz sebe zaslujujo nov čas in nov izraz, toda njegovo delo je iztrgano iz osrčja kraja in takojšnjega človeka, kar ima nedvomno toliko (amko ne večjo) vrednost, kakor delo nekoga, ki ga sicer mesto priznava, a je vsa njegova moč v golem posnemanju tuje manire brez sleherne osebnostne note. Nekako tako pot v hrvatsko književnost je imel slavonski pesnik in pisatelj R. F. Magjer, ki je živel vso svojo učiteljsko dobo v podočelju, katero je v pesmi in črtici iskreno odkrival, a Zagreb je zrl nanj zgolj s pomilovalnim očesom. Ko je namreč Magjer (v začetku 20. stoletja) nastopil, je prevladoval v hrvatski književnosti golo presenjanje zapadnoevropske književnosti v domačo. Magjer je v svoji zakoreninjenosti v domačo zemljo nujno doživljal je posmeh. V zgoraj imenovani knjižici ga je Kozarčanin v študiji pokazal v nepri-stranski luči: ne toliko radi pisatelja samega, ki je korakal svojo notranje osebo pol po uglati umetnostni strugi prednikov in delno sodobnikov, marveč predvsem, da pokaže ob njem vso ozko srčno, malomeščansko miselnost kavarnskih omizij, kjer sede ponavljajo diktatorji posameznih umetnostnih struj in ki šveljajo z žgočo estro po vseh, ki hodijo kakorkoli svoja pota, Magjer je v tej knjigi izčrpno analiziran kot pesnik in pisatelj. —č.

★

Pomen Steletove knjige »Cerkveno slikarstvo«, ki jo je izdala Mohorjeva družba. Že lani smo se nekajkrat ustavili ob Steletovih poglavjih o cerkveni umetnosti, ki so izhajali v »Mladiki«. Ta poglavja niso smela radi svoje pomembnosti ostati raztresena po posameznih revijalnih zvezkih, zato jih je nedavno izdala MD v posebni knjigi. O tej knjigi piše dr. Ivan Eših v današnjem »Obzoru« (18. aprila) z velikim priznanjem. Najprej poroča o celotni vsebini, katero je Stele z jasnim slogom in na poljuden način obdelal in katera ima za problem cerkvenega slikarstva ogromen pomen. Nato pa zaključuje: Steletova knjiga pobudi stoga i nas na razmišljanje, da li te cerkve svoje umjetne konserviraju i prema modernim umjetničkim načelima uzdržavaju i restauriraju. Ta nam knjiga služi kao vademecum u uređivanju ponutrice naših crkava... Instrukтивna knjiga dr. Steleta nesumljivo je plod velike autorove erudicije i duboke kršćanske i umjetničke kulture, koja mu je diktirala posljednji imperativ, kojim apostrofira naš kler: »Otvorite crkvena vrata umjetničkim ličnostima.«

Iz revij in listov. Izšla je prva številka novega mesečnika »Bodočnost«, ki je glasilo »Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije v Ljubljani«, a ima namen braniti stanovske koristi in reševati socialno vprašanje v amisu papeževih enciklov. Svojo misel pokaže list zlasti v članku »Svetovni nazor in socializem«, kjer obravnava pisec — er sodobno duhovno zmelo človeštva in končuje: Za naš svetovni nazor odločuje samo eno: depositum fidei. V njem ima katoličan svoje merilo za vrednotenje tuzemskih in onostranskih dobrin. Značilna svetovnega nazora je za katoličana odnos med naravnim in nadnaravnim redom ter njuna medsebojna odvisnost. Za ta svetovni nazor mu ne zadostujejo nobeni nadomestki raznega samovoljstva, metafizičnega spiritualizma, historičnega materializma ali dobrihskih odnosov marksizma... List ima na malostevilnih straneh mnogo vsebine, zlasti za člane društva. — »Proteus«, ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo, ki je v zadnji številki vzbudil mnogo zanimanja za znanimi »zakladi Kranjske«, prinaša v 6.—7. številki med drugim življenje in delo velikega ruskega kemika Dimitrija Ivanoviča Mendeljejeva (ob stoletnici rojstva), »Planet Merkur«, »Ribnic in Suho Krajino« itd. — »Kres«, list slovenskih fantov, o katerem smo že rekli, da se je letos oblikovno in vsebinsko povečal, je posvečen v zadnji številki izključno kmetijski mladini (Domovina, Zemlja, O izobrazbi, Kmečka mladina vstaja itd.). List lepo izpolnjuje svojo nalogo.

»Mentor«, ki ga Joža Lovrenčič prav spretno urejuje, prinaša v 8. številki nadaljevanje Mlakarjevih »Spominov«, ki so tudi za sodobno študijsko mladino poučno čtivo, nadaljevanje Pregljevih »Osnovnih črt iz šolske književne teorije« (na kar opozarjamo tudi izvenšolsko razumnost), več leposlovnih sestavkov, ocen knjig ter narodopisnih prispevkov. Tudi to poslednje pozdravljamo. Če že nimamo osrednje revije, ki bi reševala slovensko folklorno bogastvo, naj mu dajo vsaj posamezne revije prostor!

Radio

Program Radio Ljubljana:

Cetrtek, 19. aprila: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 O človeku (dr. Božo Škerl) 18.30 Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) 19.00 Plošče po željah 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 20.00 Vokalni dueti: ga. Suštarjeva in g. Brandsteter 20.30 Orgelski koncert izvaja p. dr. Gotfrid Ploj, vmesne solospoje poje gđc. Laharnarjeva 21.15 Radijski orkester 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Petek, 20. aprila: 11.00 Šolska ura: Kadar zemlja bobni (dr. Valter Bohinec) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) 19.00 Francosčina (prof. Prezelj) 19.30 Predavanje Narodne odbrane 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

CETRTEK, 19. aprila, Belgrad: 19.30 Nar. pesmi 20.00 Simf. konc. — Zagreb: 20.00 Belgrad. — Dunaj: 17.30 Ital. pesmi in arije. — 19.15 Zab. koncert 10.15 Org. koncert. — Budimpešta: 20.00 Igra 22.00 Cig. gl. — Milan-Trst: 20.45 Mascotta, opera. Audran. — Rim: 20.45 Orfej, lir. drama. Oedipus rex, opera, Stravinski. — Praga: 19.20 Sketche. 20.05 Filharm. konc. — Varšava: 20.05 Ork. in vok. konc. 21.15 Lahka gl. — Vsa Nemčija: 20.15 Večer na weimarskem dvorcu muz.

Gospodarstvo

Obvezno taksiranje računov

Povračilo ene četrtine takse pri 100 računih

Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal tole pojasnilo k obveznemu taksiranju računov, ki stopi v veljavo 20. aprila.

Z novim zakonom o izpremenbah in dopolnitvah taksnega zakona je izpremenjen predpis t. post. 74 takse tarife, ki določa, da morajo vsi trgovci, obrtniki in industriji obvezno izdajati račune, note in slična pisanja, ki izvirajo iz njih posla kakor tudi na porabo in izdajanje sob v hotelih, kavarnah, penzionih, kuhinjah in v vseh lokalih, kjer se, troši jed in pijača. Na te račune, note, poročila in slična pisanja, če v njih ni označena vsota ali pa znaša 20—100 Din se mora plačati taksa 1 Din.

Po tem predpisu je plačilo te takse predvideno ali s porabo monopolističnih računov, katerih bloki so izdelani v drž. markarni in že dani v prodajo pri pooblaščenih prodajalcih monopolističnih in taksnih predmetov, ali 2. z uporabo računov in sličnih pisanj, ki jih trgovci, obrtniki in industriji lahko sami naroče in nabavijo po svoji zamisli ali potrebi, toda predhodno se morajo taksirati pri davčnih upravah.

Nadalje je določeno, da se mora ob vsakem nakupu, nabavi ali potrošnji taksirati račun, nota ali slično pisanje izdati kupcu ali potrošniku, ki imajo pravico, da dobijo eno četrtino te takse, ko predlože najmanj 100 kom. takih računov in sličnih pisanj brez kakršnekoli prošnje katerikoli davčni upravi.

V slučaju, da se ugotovi, da kakšna oseba, obvezana izdajati takse račune in slična pisanja, teh ni izdala ali pa jih je izdala brez takse ali z manjšo takso, kot je predpisano, je določeno, da se za vsak dokazan slučaj kaznuje s pedesetkratno neplačano ali premalo plačano takso.

Z dnem 20. aprila so vsi, ki so obvezani izdajati te račune itd. s po predpisih plačano takso pod svojo odgovornostjo dolžni, da te račune in slično izdajajo s predpisano takso. Zato morajo vsi trgovci, obrtniki in industriji

in sploh vsi obvezniki pridobnine izdajati o vseh svojih terjatvah, dobavah in utroških predpisane račune. Ravno tako se bo smatralo za takšno pregrešek, če se bodo posamezne nabave, da bi se izognilo plačilu takse, pa znaša njih vsota najmanj 20 Din, delile na dve ali nekoliko nabav izpod te vsote, ker se bo za en nakup smatralo vse ono, kar se naenkrat kupi, odn. nabavi.

Poleg tega apelira davčni oddelek na vse kupce in konzumente, da od 20. aprila dalje zahtevajo za vsak svoj nakup ali potrosnjo, za katero bi enkrat izdali najmanj 20 Din, izdajo taksiranega računa, ker bodo na podlagi tako zbranih računov imeli pravico, da dobijo vrnejo eno četrtino plačane takse na podlagi teh računov. Pravi dalje, da te pravice ne gre za-nemarjati in da je v interesu vsakega, da zahteva izdajo računov.

Vsem interesentom, ki morajo izdajati taksirane račune, obeta davčni oddelek finančnega ministristva, da bo vpošteval njih predloge, ki bi v formalnem oziru bili za poslovni svet ugodnejši, za državne interese pa ne nevarni.

★

Uprava združenja trgovcev v Ljubljani poroča, da stopijo nova določila glede kolkovanja računov in not v veljavo v petek dne 20. t. m. Vsi računi od zneska 20 do 100 Din se morajo taksirati s 50 parami, nad zneskom 100 Din pa z 1 Din. Bloke in note morajo trgovci taksirati sami, ter jih dati predhodno pred uporabo davčni upravi v potrditev. Ravnotako morajo biti taksirane vse nabavne knjizice s 5 Din, katere taksa pa velja za dobo enega leta. V ostalem pa je za vsa pojasnila na razpolago tajništvo združenja. Tel. 29-27. Uprava končno opozarja, da je soglasen sklep, da se taksa kupcu na računu ali noti posebej vračuna, in sicer tako, da trgovci detaljisti zaračunavajo to takso odjemalcem, trgovci engrosisti pa detaljistom. Ta sklep je za vse člane obvezen. Uprava združenja trgovcev.

Produkcija avtomobilov v naši državi

Včeraj je stekel prvi voz

Avtomobilizem je zajel tudi našo državo. Sicer je mnogo vzrokov, ki so doslej preprečevali nagli razvoj avtomobilizma pri nas, saj je zadnji dve leti doživel padanje, vendar si ne smemo zapreti oči, da je avtomobilizem nujnost modernega prometa, ki prihaja zlasti do veljave v najtežjih časih narodnega življenja.

Zadnje čase se je pri nas veliko govorilo o potrebi ustanovitvi avtomobilske tovarne, ki naj bi jo zgradil inozemski kapital, toda iz vsega ni bilo nič. Zato je tem bolj ceniti pogum podjetnikov, ki so v Ljubljani osnovali deliško družbo »Avtomontaza«, ki je začela izdelovati avtomobile iz domačih sirovin z domačimi močmi.

Včeraj je stekel prvi voz, ki ga je firma izdelala in je za to priliko povabila naše časnikarje na ogled obrata in poskusno vožnjo, ki je pokazala vse vrline novih voz znamke »Triglav«.

Novi tip je deloma sestavljen iz domačega, deloma inozemskega materiala. Motorje in del potrebnihih sirovin dobavlja znana nemška DKW, dočim se ostalo izdeluje in montira na šasijsko doma. Lahko cenimo, da je približno 50% porabljenega materiala domačega izvora, ostanek pa tujega. Vendar je treba vpoštevali, da trdka namerava povečati delež domače produkcije, ki kaže za to panogo veliko zanimanja in sposobnosti, tako da bo potreben uvoz le komaj 10% vsega materiala, ki pride pri sestavi v poštev.

Tip motorja DKW je izbran predvsem radi nizkih obratnih stroškov, najnovejši patent »Unikehrspülung« omogoča namreč dvakratno izrabo bencinskih plinov, kar znižata potrošnjo bencina za skoro polovico. Dve poskusni vožnji sta pokazali porabo 6,1, odn. 6,35 litrov na 100 km. Majhni so pri tem avtomobilu tudi stroški radi defektov, saj so posamezni dela kompaktno in močno zgrajeni in konstruirani z ozirom na najslabše ceste. Končno omenjamo še najvažnejše, da ima DKW pogon na sprednjih kolesih, zato odpade podolžna toga os in se prostornina karoserije poveča za pripadajoči del. Nadalje ima še avtomatično mazanje in istočasno uporabo bencina.

Poleg tehnične popolnosti, ki je združena s udno in elastično konstrukcijo z ozirom na slabo stanje cest, pa je najvažnejša cena. Tak voz velja v Nemčiji 2500 mark in pride pri nas na 60.000 Din, novi voz pa stane 35.000 Din, z lukaznim in prometnim davkom pa pride na 39.800 Din, cena je torej za 35% nižja kot pri uvoženem izdelku. Poleg tega je še dana možnost, da si da vsak kupec napraviti karoserijo po lastnem okusu.

Da je cena tako nizka, je pripisovati dejstvu, da je večina potrebnih izdelkov domačega izvora. Cene teh so pri nas nizke, pa proizvođači naših obrtnikov ne zaostajajo za proizvođači Nemčije in drugod. Karoserije izdeluje g. Fajfar iz Trboveljske ul. 45, tapetniško in ličarsko delo pa izvrši g. Belantič Bruno, Jernejeva cesta 29. Poleg tega je treba tudi povdariti, da delo naših delavcev ne zaostaja za inozemskimi in da so obratni stroški podjetja naravno manjši kot pri veletrgovarhah drugod. Pri podjetju sodeluje tudi naš priznani strokovnjak g. ing. Bloudek.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke kaže za 15. aprila te-le najvažnejše postavke (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. aprila):

Aktiva: zlato 1.743,36 (plus 0,1), valute 0,05 (—0,145), devize 107,4 (plus 5,3), skupno podlaga 1.850,9 (plus 5,3), devize izven podlage 34,4 (plus 11,0), kovani denar 268,35 (plus 18,36), posojila: menična 1.629,84 (plus 5,26), na vredn. papirje 237,0 (plus 0,1), vredn. papirji 13,2 (plus 1,2), prejšnji predjudi državi 1.717,5 (plus 0,1).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.131,7 (—54,3), drž. terjatve 7,8 (—0,4), zirovni računi 43,1 (plus 70,8), razni računi 630,6 (—2,35), skupno obveznosti po vidu 1.074,55 (plus 68,1), obveznosti z rokom 989,5 (plus 0,05), razna pasiva 212,25 (plus 32,0). Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 5.206,3 (plus 13,8), skupno kršitje 35,55 (35,54)%, od tega v zlatu 33,48 (33,57)%. Namesto odtoka deviz imamo v tem izkazu zabeležiti večji dotok (zlato in devize skupaj za 16,3 milj. Din, kar pa se ne romeni z obsevanja vsega zmanjšanja v dobi od 31. marca do 8. aprila).

Poleg tega kaže izkaz običajno razbremenitev pri obtoku bankovcev radi povečanja zirovnihi računov in dotoka srebra v bančne blagajne. Najbolj važno pa je, da so narasla menična posojila, kar pomeni, da je banka zopet začela dajati kredite.

★

Kliring s Svico. Do 4. aprila je bilo vplačano v Belgradu za Svico račun 14.650,429 sv. fr. (do 7. marca 14.097,317), od tega so dobili Svicarji 366,100 za blagovne terjatve in 39,728 za ostale terjatve (786,308, oz. 55,554), nadalje je prijavljeno še 3.256,411 (2,982,687) sv. fr. in ostane za obračun 3,862,259 (3,804,548) sv. fr.

Naša trgovina s Svico je bila tudi v marcu aktivna: uvoz v Svico je znašal 1,535,970, izvoz iz Svice pa 610,018, skupno je v treh mesecih znašal uvoz 3,274,999, izvoz pa 1,489,470 sv. fr., kar daje za naš aktivnost v znesku 1,785,529 švicarskih frankov.

Klub trgovskih akademikov. Na običnem zboru kluba je bil izvoljen za predsednika g. Pavel Magdič (ne Pavel Majdič).

Avtomontaza, d. d. v Ljubljani. Osnovna glavica znaša 0,5 milj. Din, upravní vsip pa je estavljen takole, kot posnemamo iz vpisa v trgovinski register: Ljubič Josip, Graner Hinko ml., Jenko Tihomil, dr. Marinović Mirko, prokura pa je podeljena Creinter Zalmenu, industrijcu iz Ljubljane.

Obični zbori. Novobor. splošna ind. d. d. v Ljubljani, 3. maja ob 10 v posl. prostorih; Crna-Kaolin 3. maja ob 11.

Borza

Dne 18. aprila 1934.

Denar

Danes so bili višji tečaji Amsterdama in Bruslja, neizpremenjeni so ostali Curih, Pariz in Praga, dočim so bili nižji Berlin, London, Newyork in Trst.

V zasebnem kliringu so bili tile tečaji: Avstr. šiling: Ljubljana 9,23—9,325, Zagreb 9,305, Belgrad 9,325, 9,30.

Grški boni: Zagreb 33,50 blago. Angl. funt: Ljubljana 255,50—257,10, Zagreb 255,45—257,05, Belgrad 256, 255.

Pezeta: Ljubljana 6,40 den., Zagreb 6,35 den. Ljubljana. Amsterdam 2319,29—2330,65, Berlin 1347,91—1358,71, Brusel 800,24—804,18, Curih 1108,35—1113,85, London 175,97—177,57, Newyork 3393—3421,26, Pariz 225,88—227, Praga 142,23—143,09, Trst 291,57—293,97.

Promet na zagrebški borzi 61.607 Din. Curih. Pariz 20,38, London 15,91, Newyork 308,62, Bruselj 72,20, Milan 26,34, Madrid 42,225, Amsterdam 209,25, Berlin 121,80, Dunaj 73,30 (56,80), Stockholm 82,05, Oslo 79,95, Kopenhagen 71,05, Praga 12,84, Varšava 58,325, Atene 2,93, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila danes za vojno škodo slabša in so tečaji znatno popustili. Ostali tečaj pa so bili v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil slab in je bila na zagrebški borzi zaključena samo vojna škoda 700 kom.

Ljubljana. 7% invest. pos. 71—72, agrarji 30—37, vojna škoda 306—307, begl. obv. 54—55, 8% Bler. pos. 54—55, 7% Bler. pos. 52—53, 7% pos. DHB 65—67, Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 36,50—37,50, vojna škoda 306—309 (307, 308, 310, 311), 4, 5, 6, 300—309, 7, 8, 9, 309 bl., 6% begl. obv. 54—54,75, 8% Bler. pos. 54—54,75, 7% Bler. pos. 52—52,75. — Delnice: Narodna banka 4050—4200, Priv. agr. banka 245—251 (248), Osj. sladk. tov. 145—165, Impex 50 den., Trboveljska 100—107,50.

Belgrad. Drž. papirji: Vojna škoda 310,50—311 (313, 310,50), 6% begl. obv. 54,30—54,50 (54,30), 8% Bler. pos. 55,50 bl., 7% Bler. pos. 52—52,75, 7% pos. DHB 68 bl. — Delnice: Narodna banka 4100—4130 (4100), Priv. agr. banka 254 bl.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 64,90, 11,60, Länderbank 15,70, Narodna banka 152, Steg 15,30, Stewag 11,25, Alpine 11,05, Rima 24, Trboveljska 12,20.

Živina

Ljubljanski sejem 18. aprila. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): voli 29 (16), krave 24 (8), teleta 9 (7), prašiči 4, prašički za rejo 573 (297) in konji 111 (21). Cene so ostale neizpremenjene pri srednji kupčiji. Prav živahna pa je kupčija s prašički za rejo, ki stanejo 6—12 tednov stari 130 do 210 Din.

Naznanila

Ljubljana

1 Slovenski klub priredi v četrtek, dne 26. aprila v verandni dvorani hotela Union, predavanje o Bolgariji. Predaval bo dr. Fr. Stele o vtihih iz Bolgarije. Predavanje bodo pojasnjevale lepe sklopične slike. Vstop prost. Po predavanju bo občni zbor »Slovenskega kluba« z običajnim dnevnim redom.

1 Materinski dan v operi. Kakor vsako leto, priredi Krišansko žensko društvo proslavo materinskega dne tudi letos v ljubljanski operi in sicer v nedeljo ob 4 popoldne. Ta prireditev je postala tako popularna v naših krajih, da je od leta vsako leto razprodana v najkrajšem času. Za nedeljsko proslavo vlada prav tako veliko zanimanje in zato priporočamo vsem, da si vstopnice pravčasno priskrbe že v predprodaji v unisoni trafiki. Če ne običajne dramske.

1 Cerkevni koncert. Dne 27. aprila zvečer se bo vršil v franciskanski cerkvi orgelski in violinski koncert. Profesorja Rancigaj Pavel in Ruppel Karlo bosta izvajala kompozicije najboljših svetovnih mojstrov. Spored bo javljen pozneje.

1 »Poselska zveza« priredi v soboto in nedeljo, dne 21. in 22. aprila razstavo III. dvomesečnega kuharskega tečaja v prostorih »Službinskega doma« v Križevniški ulici št. 2. Razstava bo odprta od 8 do 18 zvečer. Vjudno vabimo gospe kakor tudi služkinje, da si ogledajo razstavo, kjer bodo videli, kaj vse zmorejo preprosta in pridelna dekleta, ki uporabijo ves svoj prosti čas za nadaljnjo izobrazbo. Poselska zveza.

1 Kino Kodeljevo. Jutri ob 20 najboljši planinski film »Naskok na vrhe« in opereta »Jaz podnevi, ti ponoči« (Willy Fritsch).

1 Dobrovolje! Redni občni zbor Zveze dobrovoljcev bo v nedeljo 22. aprila v Belgradu v domu »Kola srpskih sestara«. Frankopanova ul. 11. Začetek obnega zbora točno ob 10. Prijeli smo 13 objav za polovično vojnjo, ki veljajo od 17. do 26. aprila za člane, ki so zadostili vsem članskim dolžnostim. Objave se dobe pri tov. podpredsedniku Zagorju v Kolodvorski ul. št. 6 v Ljubljani. Odbor vojnih dobrovoljcev.

1 Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« ima redni letni občni zbor v torek, dne 24. t. m. v društvenih prostorih »Mestni dom«, točno ob 20.

1 Nočno službo imata lekarni: mr. Trankoy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

Maribor

1 V Ljudski univerzi ima jutri v petek 20. t. m. senator dr. Franc iz Zagreba predavanje o temi: Italija. Nemčija in mi iz politično ekonomskega vidika. V ponedeljek, dne 23. t. m. pa predava dr. Rajko Ložar, kustos narodnega muzeja v Ljubljani, o moderni slovenski umetnosti. Sklopične slike!

1 Spored akademije, ki jo priredi dijaški drž. trg. akademije v soboto, dne 21. aprila t. l., je sledeč: pozdravni nagovor, Svatba Krečinskega, komedija v treh dejanjih; narodne pesni in »Dobro jutro«.

1 Družabni večer priredi drevi ob 20 v veliki dvorani pri Orlu tukajšnji akademski sabljaki klub.

Celje

1 Vstopnice za Don Boskovo proslavo, ki bo v soboto ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice, so v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi in v knjigarni Gorčar nasl. Slomškova tiskovna zadruga prodaja vstopnice za desno stran dvorane, knjigarna Gorčar nasl. pa za levo stran.

1 Ustanovni občni zbor društva »Delo in eksistenc« za Celje bo v soboto, dne 21. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Celjskega doma.

1 Akademija Pomladka Rdečega križa na celjski gimnaziji bo v nedeljo 22. aprila ob 10 popoldne v mestnem gledališču. Predprodaja vstopnic v knjigarni Domovina.

1 Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi klubsko dirko v nedeljo 22. aprila na progi Celje-Velenje-Šoštanj — 30 km. Start v Celju na Ljubljanski cesti ob Glaziji ob 14. cilj v Šoštanju približno ob 15.

Drugi kraji

1 JUU-sreško društvo v Litli bo zborovalo v soboto 21. t. m. ob 9 v osnovni šoli v Višnji gori. Mimo raznih društvenih zadev bo na dnevnem redu tudi predavanje učitelja g. Alberta Žerjave iz Trbovelj o vlogi sodobnega mladinskega časopisa v osnovni šoli.

1 Kranj. Redni letni občni zbor emigrantskega društva »Sloga« v Kranju bo dne 29. aprila 1934 v restavracijskih prostorih Narodnega doma ob 10 popoldne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Četrtek, 19. aprila: VISOKA KRONIKA. Red. Četrtek. Petek, 20. aprila: Ob 15 KONEC POTI. Dijska predstava. Globoko znizane cene od 5 do 14 Din.

Sobota, 21. aprila: GOSPODA GLEMBAJEVI. Izven.

OPERA (Začetek ob 20)

Četrtek, 19. aprila: VILJEM TELL. Red. B. Petek, 20. aprila: SIMFONICNI KONCERT skladb dr. A. Dvoraka v Unionu.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 19. aprila: GORENJSKI SLAVCEK. Red. B. — Zadnjikrat.

Petek, 20. aprila: Zaprt.

Sobota, 21. aprila: HOKUSPOKUS. Red. C. Znizane cene.

Cerkveni vestnik

Karmel na Selu. V nedeljo, 22. aprila bo v Karmelski cerkvi na Selu pri Ljubljani, slovesnost v čast Vrstu sv. Jožefa. Ob 6 bo tihva sv. maša. Ob pol 8 slovesna sv. maša. Ob 16 pridiga in pete liturgije.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega snatja se računa enokolonoska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5

Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Preddelavec

vinogradniški — išče kakršnekoli boljše zaposlitve do 1. maja. Ponudbe pod značko »Pošten« št. 4391 na upravo »Slov.« a

Vajenci

Pekovskega vajenca

sprejme Stane Vovk, Kandija, Novo mesto. (v)

Učenca

14. do 16. let starega, za kovaško obrt — iščem. Flander J., podkovski kovač, Železniki nad Skofjo Loko. (v)

Denar

Trgovca

pos., Ljubljana, - išče ca. 150.000 Din posojila. — Vknjižba na prvo mesto. Obrestna mera po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Solidnost« št. 4396. (d)

Hranilno knjižico

s par tisoč dinarjev kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dober zavod« št. 4394. (d)

Pouk

6—7 šolcu

inštruktorju, nudim za pouk prvošolca gimnazije brezplačno stanovanje z zajtrkom. — Vijolinisti imajo prednost. Ključavničarska ulica 4-L. (u)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kovanje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Stanovanja

Stanovanje

štirisobno in trisobno — komfortno — oddam z majem. Strelška ul. 22. č

Enosobno stanovanje se odda. Rožna dolina cesta VI. št. 4. (č)

Enosobno stanovanje manzardno, lepo, sončno, oddam 1. maja ali pozneje. Bleiweisova 9-II. (č)

Trisobno stanovanje s kopalnico se odda za 1. maj. Lepodvorska 3 - Ljubljana VII. (č)

Vnajem

Skladišče

primerno za trgovino z lesom, kurivom, za stavbenika, tesarja ali podobno — se odda. Prelesnik, Janševa, Šiška. (n)

Trgovina z gostilno

v letoviškem kraju na Gorenjskem, se odda v najem. Letni promet v trgovini ca. 800.000 Din. v gostilni se stoji ca. 50 hl vina. Poleg lokalov, ki so v najboljšem stanju, je stanovanje in pa nekaj tujskih sob. Pogoji: Odkup zaloge in pa inventar, ki je ves v najboljšem stanju. Potrebni kapital 200.000 Din, in sicer polovico v gotovini, ostanek v 6 mesecih v gotovini. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na: upravo »Slov.« pod »Sigurno obrestovanje« št. 4380. (n)

Logarska dolina

V nedeljo, dne 22. aprila se odda na javni dražbi v najem hotel Plesnik z vsem inventarjem za Din 48.000. - Postelj 52. (n)

MAJNIŠKE KIPE

od 10 cm velikosti dalje, bele kakor barvane, domače in tuje izdelave nudi po izredno nizki ceni

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj, če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš a! motorja bi znebil se rad. hrz kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Slaščičarna

dobro vpeljana, se zaradi preselitve takoj ugodno proda. Celotna gotovina ni potrebna. Naslov pove uprava »Slov.« Maribor. (l)

Moško kolo

prvovrstne znamke - se poceni proda. Dvorakova ulica 3-L nadstr., levo. (l)

Konkurzna dražba

raznega špecerijskega, galanterijskega, manufakturnega blaga in železnine se bo vršila dne 29. in 30. aprila, vsakokrat od 9. ure naprej v Hrastniku, trgovina Agrež. (l)

Obrt

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustila naša srčno ljubljena mati, stara mati, teta in tašča, gospa

HELENA ZAPLOTNIK

dne 17. t. m., previdena s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 19. aprila 1934 ob 4 popoldne iz hiše žalosti Igriška ulica št. 3 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1934.

Žalujoči ostali

Ludvik Ganghofer:

67

Samostanski lovec

»Klees nas je ustavil — ne glas se ni čul in ne stopinja — in potem je šel sam do nasipa in je poklical stražarja. Nisem dobro čul, bil sem med zadnjimi, menda je zaklical stražarju, da je sel grajskega gospoda in da prihaja z nujnimi stvarmi. Ne vem, ali je Klees vedel za geslo ali pa je bil stražar lahkovoren revček, ki je verjel kar prvi besedi — kakor sem prej rekel, komaj sem se prav ovedel, kaj je, je bil dvizni most že doli in klanje se je začelo in strahovito kričanje — in ko sem čez čas med zadnjimi prišel na dvorišče, se je tisto malo domačih že valjalo v svoji krvi, naši so vdiral pri vseh vratih v grad in goreči posmoleni venci so leteli v vsa okna. Tedaj sem se mahoma streznil — in obstal kakor okamenel, le gledal sem in se prijel za glavo — in gnusilo se mi je v čno duše. Če bi me na amptinski dan kdo pobil, mislim, da bi mi bilo bolje v tisti uri. Res da nisem ganil ne v mezinem in ne stegnili roke — ali zraven sem pa le bil! In vsa ta leta sem — kolikorkrat je zadelo kaj hudega mene in moje domače — zmerom sem se moral zmisлити na tisto noč in reči: Vidiš, zdaj moraš za to trpeti!«

Wolfrat je premolnil in gluha tišina je na stala v samotarni. Patrovo lice je potemnelo, vroče oči so buljile v prazno.

»Ko so plameni švigili skozi strehe, so spodaj v vasi opazili, kaj se dogaja in so začeli biti plat zvona. Trumoma so se kmetje stekali z vseh strani v grad, eni z meči in kopji, drugi s cepci in kosami. Tedaj se je klanje začelo znova. Jaz sem si pa mislil: s tole grdo stvarjo nočem imeti nič več opravka. Toda, ko sem se že hotel zmučiti skozi vrata in ubežati, začujem iznenada grozovito tarnanje neke ženske — in ko pogledam kvšku, stoji na stolpnih pomolih sredi plamena

mlada, lepa ženska. Poleg nje pa majhen deček in na rokah je žena nosila otroka v povojih. Jezus, Marija! — sem kriknil in skočil in menil, da moram še gori v stolp in pomagati. Toda takrat je grozno zahreščalo, vsi lemezi so se zrušili in kakor da bi izbruhnilo peklo, so se vdrli zidovi in se valili v ognju narazen.«

Trepetaje po vsem telesu si je pokrtil pater Dezert z rokami obraz.

»Kajne, gospod? To grabi človeku srce!« je zamolnil Wolfrat. »Obstal sem takrat, kakor da bi vse zledenelo v meni. In ko sem zmogel grozo ter pogledal kvšku — nisem nikjer več videl uboge ženske in ne fantička — toda na šilastem ramu, ki je molel iz razvalin, sem videl viseti otročička, ki se je za povoje nateknil na les. Tedaj se nisem ustrašil ne speke ne plamena več in sem planil in pograbil kričočega črvička — in sreča je hotela: prišel sem iz ognja. Tedaj pa je že skočil Klees proti meni. »Daj sem,« je kričal, »mar ne čuješ, da veka otrok za svojo materjo?« Hoče mi ga iztrgati, jaz sem mu pa dal s pestjo eno v obraz, da je lopnil po tleh kakor ubit vol. Tedaj je že kazalo, da bodo tlačani premogli naše — Klees se je spravil spet na noge, pa z golim mečem nadme — pa se je že tako namerilo: v tem hipu je pridrl od nekega splašene konj — zgrabim ga za grivo, se zavilim nanj — in sem planil skozi vrata, kar nad glavami ljudi!«

»Ni nobenega dvoma več!« je vzkliknil pater Dezert z drhtečimi ustnicami: in svojo silno vzburjenost, kjer se je borila žalost z veseljem, le s težavo kroječ, je dejal spet gospodu Henrik: »Bila je moja žena — in moj otrok, moj otrok! Svetle solze so se mu vdrle po licih v brado.

Prestrašeno ga je pogledal solar in se potem z vprašanjem v obeh okrenil k proštu.

»Pripoveduj dalje, Wolfrat!« je rekel gospod Henrik.

»Visel sem na splašenem konju kakor žaba na mlinskem kolesu in sem venomer samo otročička stiskal k sebi — in konj je dirjal, dalje in dalje, dokler se za mano goreči grad ni potopil v temno noč. Ko se je zdanilo, so konju pošle moči. Malo je postal in povesil glavo, potem pa stopal v koraku naprej. Dete je zaspalo in držal sem ga na rokah in nisem vedel, kaj naj zdaj počnem. Kraja nisem poznal, v kako vas si nisem upal. Mislim sem, da mora vedeti že ves svet, kaj se je ponoči dogodilo. Jahal sem kar naprej in naprej, ker je živela v meni samo ena misel: glej, da prideš daleč, daleč iz kraja. Opoldne sem naletel na samotno bišo sredi gozda. Neko dekle mi je dalo ponovno mleka za otroka. In potem sem jahal dalje, kar naprej, dokler na noč nisem prišel do večje vode in kmalu potem do trga. Tedaj sem se razpoznal: voda je bila Vils in trg je bil Velden, odtod nisem imel več ko tri ure do doma. Kaj bi sedaj še več premišljeval! Zapodil sem konja, dokler nisem prišel domov. Položil sem dete materi v naročje — kje in kako sem ga dobil, sem zamolčal, bal sem se materinih in očetovih oči — poleg sem le bil...«

Wolfrat je komaj še govoril, glas mu je popolnoma oslabil in se tresel.

»Na noč potem sem spet zapustil dom. Toda vojaštev sem bil sit do grla. V Landshutu sem šel k splavarjem. Trajalo je dolgo, da je ta grda reč v meni umolknila. Vedno se je oglašalo v meni, da ni prav, če spravljam otroka ob njegovo pravico in ime. Pa si nisem upal spraševati okoli in govoriti — sem le bil zraven, bi mi lahko trda šla, če bi se zagovoril — in to malo življenja ima le vsakdo rad! In ko sem pozneje spet prišel domov v Dorfen in videl, da mati vsa živi v otroku, sem mogel še manj govoriti in sem si mislil: Naj gre, kakor gre — v imenu božjem!«

"Nimam več bolnih nog"

Strašno sem trpela zaradi bolnih, vnetih in oteklih nog. Naposled pa sem se prepričala, da bolečine in občutljivosti nog prenehajo že po treh minutah kisikove kopeli Saltrat Rodella. Kurja očesa in žulji se omeščajo ter se dajo z lahkoto odstraniti. Vnete noge se hitro opomorejo in so spet zdrave. Hoja postane užitek, plesanje pa pravo veselje.

Hitro! Pomočite bolne noge v kopel SALTRAT RODELLA in Vaše bolečine bodo takoj olajšane.

Občni zbor

Osrednje vinarske zadruge za Jugoslavijo v Ljubljani r. z. z o. z.

se bo vršil dne 7. maja 1934 ob 18^h v zadrugi pisarni v Ljubljani, Kogresni trg 2

po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odboritev računskega zaključka za l. 1933.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti se vrši po § 17 pravil občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi.

Odbor.

Iz proste roke

se bo v konkurzni zadevi S 11/33 prodala

H I Š A

v Cerkveni ulici št. 5, vl. št. 2153 k. o., Trnovsko predmestje. — Reflektanti se pozivajo, da si hišo ogledajo in stavijo pismene ponudbe podpisane upravitelju konkurzne mase do 5. maja 1934.

Ljubljana, dne 14. aprila 1934.

Dr. Dinko Puc, odvetnik v Ljubljani konkurzni upravitelj

»In nikdar več,« je vprašal pater Dezert z negotovim glesom, »nikdar več nisi kaj čul o oni strašni noči? Nikoli izvedel, kako se je grad imenoval?«

Wolfrat je odkimal.

»Pa ti je morala v glavi ostati vsaj slika tiste gradu?«

Wolfrat je pomislil. »Ne vem, bil je grad, kakršen je pač grad. Stolpi in zidovje, obširno dvorišče in velika hiša,« je rekel medlo, komaj še razumljivo. »Ali — da, da, gospod — nečesa se pa še spominjam. Nad vrati v grad in vrati v stolp sem v žaru ognja videl naslikan grbi!«

»Govori, Wolfrat, govori!« se je trgalo s patrovih ustnic.

Wolfrat je nekaj bebljal, a se ni dalo razumeti, kaj govori; vzburjenost mu je izžepala moči. Bil je blizu omedlevice.

»Govori, Wolfrat, govori!« In pater Dezert se je zgrudil pred posteljo na kolena in pritisnil uho prav na solarjeve ustnice.

Wolfrat je pojemajoč hlipal: »Grb — bil je — bel sokol — v sinjem polju...«

»Grb moje hiše!« je kriknil pater Dezert. Pokril si je z rokama obraz, omahnil ven, kakor da bi mu mali prostor bil pretesen, in se ihtoč zgrudil na solneno klop.

Gospod Henrik je stekel za njim. Prav tedaj je pristal ob bregu čoln z dvema veslačema in enim popotnikom.

»Dietwald, obvladaj se!« je šepetal prošt. »Ljudje prihajajo.« Stopil je tujemu vojščaku nasproti.

»Koga iščeš?«

»Gospoda Henrika z Inzinga, prošta!«

»Kdo si?«

»Ukaznik iz Salzburga. Prednica kanonisinj vam pošilja tole vest.« Izročil je proštu zapečaten pergament.

(Dalje.)